Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

27 ноябрь 1971 йил, шанба ◆ № 275 (15.145). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Кеча Москвада саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини давом эттирди. Депутатлар СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисидаги, мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани ҳақидаги ҳамда СССРнинг 1972 йилги давлат бюджети тўғрисидаги ва 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги докладларини муҳокама қилдилар.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ

Қ О Н У Н И

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1971—1975 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. СССР Министрлар Совети тақдим қилган ва беш йиллик план йиллари, министрликлар, идоралар ва иттифоқдош республикалар бўйича тақсимланган, КПСС XXIV съездининг Директивалари асосида ишлаб чиқилган СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик плани маъқуллансин.

2-модда. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик планининг қуйидаги асосий кўрсаткичлари тасдиқлансин:

(1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида).

	1971 йил	1972 йил	1973 йил	1974 йил	1975 йил
Истеъмол ва жамғарма учун фойдаланиладиган миллий даромад, 1965 йилги қиёсий нархларда	106,1	112,8	120,9	129	138,6
Саноат маҳсулоти	106,9	115,4	124,4	135,1	147
Шу жумладан: ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш	106,7	115,3	124,1	134,7	146,3
Истеъмол моллари ишлаб чиқариш	107,4	115,7	125,1	136	148,6
Давлат капитал маблағлари	106,5	112,8	124	132,5	139,6
Ҳамма турлардаги транспорт юк обороти	105,3	111,6	118,3	126	135,1
Меҳнат унумдорлиги: саноатда	105,9	113	120,3	129	138,8
қурилишда	106,4	113,2	120,6	128,5	137
темир йўл транспортида	103,7	108,1	112,7	117,5	122,6
саноат фаолиятидан олинган фойда	113	127	143,8	164,7	190,4
Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти	106,4	114,6	123,3	132,3	141,8

1971-1975 йилларда қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ўртача йиллик ҳажми бундан аввалги беш йилликдагига нисбатан 20-22 процент кўпайтирилсин, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига ва саноатнинг хом ашёга бўлган тобора ошаётган эҳтиёжлари янада тўлароқ қондирилиши таъминлансин. Беш йиллик мобайнида колхоз ва совхозларда меҳнат унумдорлиги 37-40 процент оширилсин, маҳсулот таннархи анча пасайтирилсин.

3-модда. СССР Министрлар Советига КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ совет халқининг моддий ва маданий турмуш даражасини янада ошириш юзасидан қуйидаги тадбирларни амалга ошириш топширилсин:

а) 1971-1975 йилларда мамлакатнинг ҳамма районларида ва халқ хўжалигининг тармоқларида ишчи ва хизматчиларнинг минимал иш ҳақини ойига 70 сўмгача ошириш, айни маҳалда ўртача ҳақ олувчи ходимлар категорияларининг тариф ставкалари ва мансаб окладларини ошириш.

Халқ хўжалигининг тармоқлари ва ходимлар категориялари бўйича уларнинг меҳнат ва малака шароитларини назарда тутган ҳолда меҳнатларига ҳақ тўлашдаги нисбат яхшилансин. Тариф системасининг роли кўтарилсин, ходимларнинг меҳнат унумдорлиги оширилишидан, ишлаб чиқариш харажатлари камайишидан ва маҳсулот сифатининг яхшиланишидан манфаатдорлиги кучайтирилсин.

Моддий ишлаб чиқариш тармоқларидаги ўртача ҳақ оладиган ходимлар иш ҳақи ставкаси ва окладлари минимумини ошириш мамлакатнинг шимолий ва шарқий районларидан бошлаб районлар бўйича аста-секин амалга оширилсин. 1972 йилда янги иш ҳақи минимуми жорий этилсин ва айни маҳалда Узоқ Шимол районларида ва шунга тенглаштирилган жойларда, Европанинг шимолий қисмида, Узоқ Шарқда, Шарқий Сибирь ва Ғарбий Сибирда ҳамда Уралда, 1973 йилдан бошлаб эса Қозоғистонда, Ўрта Осиёда, Поволжьеда, Волга—Вятка районида, Донбассда ва Ростов областида ишлаб чиқариш тармоқларидаги ўртача ҳақ оладиган ишчи ва хизматчиларнинг ставка ва окладлари оширилсин. 1974 йилда мамлакатнинг қолган районларидаги ишлаб чиқариш тармоқларида янги иш ҳақи минимумини жорий этиш ҳамда ўртача ҳақ оладиган ишчи ва хизматчиларнинг ставкалари ва окладларини ошириш тугаллансин.

Врачлар, муаллимлар ва мактабгача тарбия болалар муассасалари мураббийларининг иш ҳақи 1972 йилнинг 1 сентябридан бошлаб, маориф, соғлиқни сақлаш ва ишлаб чиқариш доирасидан ташқари бошқа соҳалардаги ходимларнинг иш ҳақи 1974—1975 йилларда оширилсин;

б) иш ҳақи минимуми оширилиши билан бир вақтда ойига 70 сўмгача миқдорда иш ҳақи оладиган ишчи ва хизматчилар иш ҳақидан солиқ олишни тўхтатиш ва ойига 90 сўмгача бўлган иш ҳақидан солиқ ставкасини пасайтириш;

в) Ғарбий Сибирда, Уралда, Қозоғистон ва Ўрта Осиёнинг айрим районларида жойлашган корхоналар ва ташкилотлардаги ҳозирги вақтда коэффициентларсиз иш ҳақи олиб турган ишчи ва хизматчилар иш ҳақига коэффициентлар жорий этиш йўли билан 1972-1975 йилларда уларнинг меҳнатига ҳақ тўлашни ошириш, шунингдек Узоқ Шарқ, Шарқий Сибирнинг бир қанча районларидаги баъзи тармоқлар ходимларининг иш ҳақига жорий этилган мавжуд коэффициентларни ошириш ҳамда Европанинг шимолидаги баъзи районларда ишловчилар учун имтиёзларни кенгайтириш;

г) ишчи ва хизматчиларнинг тунда бажарган иши учун тўланадиган қўшимча ҳақни 1972-1974 йилларда ошириш;

д) жон бошига тўғри келадиган ўртача даромад ойига 50 сўмдан ошмайдиган оилаларнинг болаларига 1974 йилда нафақалар жорий этиш;

е) касал болани парвариш қилиш учун ҳақ тўланадиган кунларни кўпайтириш ва ишлайдиган ҳамма аёлларнинг ҳомиладорлик ва туғиш отпускаларига меҳнат стажидан қатъи назар, тўла иш ҳақи миқдорида ҳақ белгилаш йўли билан уларнинг социал страхованиесини 1973 йилда яхшилаш;

ж) ишчилар, хизматчилар ва ҳарбий хизматчиларнинг инвалидлик пенсияларини, шунингдек боқувчисидан жудо бўлган ишчилар, хизматчилар ва ҳарбий хизматчилар оила аъзоларига бериладиган пенсияларнинг миқдорини 1973-1974 йилларда ошириш;

з) олий ўқув юртлари студентлари билан ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчиларининг стипендиялари миқдорини 1972 йилнинг 1 сентябридан бошлаб ошириш, шунингдек олий ва ўрта махсус ўқув юртларидаги стипендия олувчилар доирасини —1972-1975 йилларда кенгайтириш;

и) касалхоналарда овқатланишга сарф қилинадиган маблағлар нормасини 1972 йилда ва шаҳар ҳунар-техника билим юртларида 1973 йилда ошириш.

Аҳолида бўлган давлат заёмларининг облигацияларининг пули 1974 йилдан бошлаб қайтариб берила бошлансин ва 1974-1975 йилларда ҳар йили 1 миллиард сўмдан қайтариб берилсин, ундан кейинги йилларда эса қайтариладиган пул миқдори оширилсин.

1971-1975 йилларда кўрсаткич рақамлар қуйидагича оширилиши таъминлансин:

(1970 йилдагига нисбатан процент ҳисобида)

	1971 йил	1972 йил	1973 йил	1974 йил	1975 йил
Аҳоли жон бошига реал даромад	104,7	111	117,3	126,8	130,8
Ишчи ва хизматчиларнинг ойлик ўртача иш ҳақи	102,8	107,5	112,3	117,5	122,4
Аҳолига маиший хизмат	116,7	131,7	151,4	173,8	200,3
Давлат бюджетида турган мактабгача тарбия муассасаларидаги болалар сони	104	108,3	113,5	118,8	124,6
Куни узайтирилган мактаблар ва группалардаги ўқувчилар сони	105,8	112,1	119,1	126	132,3
Олий ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш	100,3	101	101,7	104,3	108
Ўрта махсус ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш	100	101,7	102,2	104,9	108,8
Ҳунар-техника ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш	103,7	106	110,4	116	122,9
Касалхоналардаги ўрин сони	102,2	105	107,3	109,8	112,6

Ёшларга умумий ўрта таълим беришга ўтиш 1971-1975 йилларда тугаллансин.

Беш йиллик давомида пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобига умумий саҳни 580 миллион квадрат метр ёки 1966-1970 йиллардагига нисбатан 12 процент кўп уй-жой бинолари қурилсин.

4-модда. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик планининг иттифоқдош республикалар бўйича қуйидаги энг муҳим кўрсаткичлари тасдиқлансин.

	Саноат маҳсулоти 1975 йилда 1970 йилга нисбатан процент ҳисобида: Республика территориясидаги бутун саноат маҳсулоти	Иттифоқдош республикалар Иттифоқ — республика ва республика Министрликлари ҳамда идоралари маҳсулоти	1971-1975 йилларда қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажми 1966-1970 йиллардаги ўртача йиллик ҳажмга нисбатан процент ҳисобида	Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти 1975 йилда 1970 йилга нисбатан процент ҳисобида
РСФСР	147	137	122	139
Украина ССР	143	132	119	143
Белоруссия ССР	158	141	125	148
Ўзбекистон ССР	151	142	124	152
Қозоғистон ССР	159	147	122	144
Грузия ССР	144	137	127	153
Озарбайжон ССР	146	142	135	156
Литва ССР	149	137	116	143
Молдавия ССР	162	153	136	146
Латвия ССР	140	134	119	138
Қирғизистон ССР	155	144	120	151
Тожикистон ССР	138	129	128	147
Арманистон ССР	164	153	132	175
Туркманистон ССР	164	143	120	152
Эстония ССР	138	134	120	132

Иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига халқ хўжалигини 1971—1975 йилларда ривожлантиришнинг республика территориясидаги бутун хўжаликни ривожлантиришга доир энг муҳим кўрсаткичларни ўз ичига олган беш йиллик планлар тўғрисида қонунлар қабул қилиш топширилсин.

5-модда. СССР Министрлар Совети, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идоралари:

а) КПСС XXIV съездининг СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1971—1975 йилги беш йиллик планига доир Директиваларига ва ушбу қонунга асосланиб, ҳар бир корхона, ташкилотнинг беш йиллик планларини тузиб чиқишини таъминласинлар;

б) беш йиллик планни амалга ошириш давомида ҳамма корхоналар ва ташкилотларнинг план топшириқларини бажаришини таъминласинлар, уларнинг хўжалик фаолиятини анализ қилиш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш резервларини аниқлаш ва улардан фойдаланиш, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш муддатларини қисқартириш, ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришни кучайтириш ва шу асосда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларидаги иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш ишини кучайтирсинлар;

в) халқ хўжалигининг ҳамма бўғинларида давлат интизомини бутун чоралар билан мустаҳкамлашни, хўжалик муносабатларида социалистик қонунчиликка қаттиқ риоя этишни таъминласинлар, планларнинг ва топшириқларнинг ўз вақтида бажарилиши учун, маҳсулот сифати учун, маблағлар ва моддий ресурсларни тежаб-тергаб ва оқилона ишлатиш учун, ускуналар ва хом ашёдан тўғри фойдаланиш учун, кооперация усулида юбориладиган ҳамма маҳсулотларни белгиланган муддатларда етказиб бериш учун, технология интизомига риоя қилиш учун ҳар бир хўжалик раҳбарининг масъулиятини оширсинлар;

г) ўзларига қарашли корхоналар ва ташкилотларнинг беш йиллик планларини қандай бажараётганлиги устидан қаттиқ контроль ўрнатсинлар.

6-модда. СССР Министрлар Совети, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идоралари, ҳамма хўжалик органлари КПСС XXIV съездининг беш йиллик планга доир Директиваларига мувофиқ ишлаб чиқаришни бошқариш, планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришни такомиллаштириш соҳасидаги ишни давом эттириб, шу билан бирга коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришнинг энг муҳим шарти бўлган ижтимоий ишлаб чиқаришни ҳар томонлама такомиллаштиришни ва унинг самарадорлигини оширишни таъминласинлар.

7-модда. СССР Министрлар Советига СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани юзасидан Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари хулосаларида баён этилган таклифлар ва мулоҳазаларни, шунингдек СССР Олий Совети палаталарининг мажлисларида депутатлар айтган таклифлар ва мулоҳазаларни қараб чиқиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1971 йил, 26 ноябрь.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ

Қ О Н У Н И

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1972 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. СССР Министрлар Совети тақдим этган СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари тузатишлари ҳисобга олинган ҳолда маъқуллансин.

2-модда. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат планининг қуйидаги асосий кўрсаткичлари тасдиқлансин:

(1971 йилга нисбатан ўсиш процент ҳисобида)

Истеъмол ва жамғарма учун фойдаланиладиган миллий даромад	6,2 процент
Саноат маҳсулоти	6,9 процент
Шу жумладан: ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш	6,8 процент
Истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш	7,1 процент
Давлатнинг сарфлайдиган капитал маблағлари	5,3 процент
Ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти	5 процент
Халқ хўжалигидаги иш ҳақи фонди	5,7 процент
Саноат фаолиятидан тушадиган фойда	12,5 процент
Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти	6,9 процент

3-модда. 1971 йилдагига нисбатан 1972 йилда қуйидагиларни кўпайтириш таъминлансин:

Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар	5,2 процент
Аҳолига кўрсатиладиган маиший хизматлар	15,1 процент
Давлат бюджетида бўлган мактабгача тарбия муассасаларидаги болаларнинг сони	4,1 процент
Куни узайтирилган мактаблардаги ва группалардаги ўқувчиларнинг сони	6,5 процент
Олий ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш	0,9 процент
Ҳунар-техника ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш	4,3 процент
Касалхоналардаги ўринлар сони	2,5 процент

1972 йилда молиявий маблағ ажратиш ҳамма манбалари ҳисобига умумий саҳни 115,[illegible] миллион квадрат метрга баравар уй-жойлар қурилсин.

4-модда. КПСС XXIV съездининг Директиваларига ҳамда «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисида»ги қонунга мувофиқ совет халқининг моддий ва маданий турмуш даражасини янада юксалтириш юзасидан 1972 йилда қуйидаги тадбирларни амалга ошириш СССР Министрлар Советига топширилсин:

Узоқ Шимол районларида ва унга тенглаштирилган жойларда, Европанинг шимолида, Узоқ Шарқда, Шарқий Сибирь ва Ғарбий Сибирда ҳамда Уралда бўлган ишлаб чиқариш тармоқларидаги ойига 70 сўмгача пул оладиган ишчи ва хизматчилар иш ҳақи минимумини ошириш ва айни маҳалда ўртача ҳақ оладиган ишчи ва хизматчилар категорияларининг тариф ставкалари ва лавозим окладларини ошириш, шунингдек ушбу районларда ойига 70 сўмгача бўлган иш ҳақидан солиқ олишни бекор қилиш ва ойига 90 сўмгача бўлган иш ҳақидан солиқ ставкасини пасайтириш;

Бутун мамлакат территориясида врачлар, муаллимлар ва мактабгача тарбия болалар муассасалари мураббийларининг ставкаларини ва лавозим окладларини ошириш;

Ғарбий Сибирь ва Туркманистон ССРнинг айрим районларидаги ҳозирги вақтда коэффициентларсиз иш ҳақи олиб келаётган ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақига район коэффициентларини жорий этиш;

Европа шимолининг баъзи районларидаги ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақига процент устамалар жорий этиш;

саноатдаги ишчи ва хизматчиларга тунда ишлаганлиги учун тўланадиган қўшимча ҳақ миқдорини ошириш;

олий ўқув юртларининг студентлари ва ўрта махсус ўқув юртларининг студентлари оладиган стипендиялар миқдорини ошириш, шунингдек олий ва ўрта махсус ўқув юртлари стипендия олувчилар доирасини кенгайтириш;

касалхоналарда овқатланишга сарф қилинадиган маблағлар нормасини кўпайтириш.

5-модда. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани юзасидан Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари хулосаларида баён этилган таклиф ва мулоҳазаларни шунингдек СССР Олий Совети палаталарининг мажлисларида депутатлар айтган таклиф ва мулоҳазаларни қараб чиқиб, шуларга доир тегишли қарорлар қабул қилиш СССР Министрлар Советига топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль. 1971 йил, 26 ноябрь.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ

Қ О Н У Н И

СССРНИНГ 1972 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. СССР Министрлар Совети тақдим этган 1972 йилги СССР Давлат бюджети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет комиссиялари ва тармоқ комиссиялари докладлари юзасидан қабул қилинган ўзгартишлар билан, яъни жамики даромадлар бўйича 173.814.926 минг сўм миқдорида ва жамики харажатлар бўйича 173.614.801 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 200.125 минг сўм миқдорида ошиқ қилиб тасдиқлансин.

2-модда. СССРнинг 1972 йилги Давлат бюджетида давлат ва кооператив корхоналаридан ва ташкилотларидан келадиган даромадларидан — оборот солиғи, ишлаб чиқариш фондлари учун олинадиган ҳақ, қайд қилинган тўловлар, фойданинг эркин қолдиғи, фойданинг ажратмалари, даромад солиғи ва социалистик хўжаликдан келадиган бошқа даромадлар — жами 157.823.773 минг сўм миқдорида белгилансин.

3-модда. СССРнинг 1972 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини —оғир саноатни, қурилиш индустрияси, енгил саноатни ва озиқ-овқат саноатини, қишлоқ хўжалиги, транспорт, уй-жой, коммунал хўжалигини ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантиришни пул билан таъминлашга қилинадиган харажатлар—жами 82.627.594 минг сўм миқдорида белгилансин.

4-модда. СССРнинг 1972 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга — умумий таълим мактаблари, техникумлар, олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот муассасалари, ҳунар-техника билим юртлари, кутубхоналар, клублар, театрлар, матбуот, радио эшиттириш ҳамда маориф ва маданиятга доир бошқа тадбирларга; касалхоналар, болалар яслилари, санаторийлар ҳамда соғлиқни сақлаш ва физкультурага доир бошқа муассасаларга, пенсия ва нафақалар тўлашга ажратиладиган маблағлар — жами 62.936.895 минг сўм миқдорида, шу жумладан давлат социал страхование бюджети бўйича 19.944.333 минг сўм миқдорида белгилансин.

5-модда. СССРнинг 1972 йилги Давлат бюджетида мамлакат мудофаасига бериладиган маблағлар 17.900.000 минг сўм миқдорида белгилансин.

6-модда. СССРнинг 1972 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимияти органларини, давлат бошқарув органларини, суд ва прокуратура органларини таъминлашга бериладиган маблағлар 1.769.586 минг сўм миқдорида белгилансин.

7-модда. 1972 йилги Иттифоқ бюджети даромадлар бўйича 95.750.141 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 95.550.016 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 200.125 минг сўм миқдорида ошиқ қилиб тасдиқлансин.

8-модда. КПСС XXIV съезди Директиваларига ҳамда «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисида» ва «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани ҳақида»ги СССР Қонунларига мувофиқ 1972 йилда совет халқи фаровонлигини янада ошириш тадбирларини ўтказишга 4.840.000 минг сўм, бундан 1972 йилдан бошлаб амалга ошириладиган тадбирлар учун 2.450.000 минг сўм ажратилсин.

9-модда. Иттифоқдош республикаларнинг 1972 йилги Давлат бюджетлари даромадлар ва харажатлар бўйича 78.064.785 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан, иттифоқдош республикалар бўйича қуйидагича белгилансин:

	(минг сўм)
Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси	42.372.882
Украина Совет Социалистик Республикаси	13.162.874
Белоруссия Совет Социалистик Республикаси	3.354.096
Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси	3.290.760
Қозоғистон Совет Социалистик Республикаси	5.410.480
Грузия Совет Социалистик Республикаси	1.461.057
Озарбайжон Совет Социалистик Республикаси	1.389.583
Литва Совет Социалистик Республикаси	1.608.024
Молдавия Совет Социалистик Республикаси	913.584
Латвия Совет Социалистик Республикаси	1.073.284
Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси	909.322
Тожикистон Совет Социалистик Республикаси	825.865
Арманистон Совет Социалистик Республикаси	979.598
Туркманистон Совет Социалистик Республикаси	658.021
Эстония Совет Социалистик Республикаси	655.355

10-модда. 1972 йилда Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан иттифоқдош республикаларнинг Давлат бюджетларига бериладиган ажратмалар қуйидаги миқдорда тасдиқлансин:

а) оборот солиғи тушумларидан: РСФСРга — 36,1 процент, Украина ССРга — 31,9 процент, Белоруссия ССРга — 68,3 процент, Ўзбекистон ССРга — 98,6 процент, Қозоғистон ССРга—100 процент, Грузия ССРга — 82,4 процент, Озарбайжон ССРга—81,1 процент, Литва ССРга—92,4 процент, Молдавия ССРга—38,4 процент, Латвия ССРга — 41,7 процент, Қирғизистон ССРга—83,2 процент, Тожикистон ССРга—96,7 процент, Арманистон ССРга—91,5 процент, Туркманистон ССРга — 97,6 процент, Эстония ССРга—45,3 процент;

б) 1972 йилда сотиладиган ва эркин муомалада бўладиган 3 процентли давлат ички ютуқли заёмидан келадиган пул миқдоридан—50 процент;

в) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан Ўзбекистон ССР, Литва ССР, Тожикистон ССР ва Туркманистон ССР Давлат бюджетларига — 100 процент.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат планида кўзда тутилган тадбирларни пул билан таъминламоқ учун 1972 йилда Иттифоқ бюджети маблағларидан Қозоғистон ССР давлат бюджетига 456.367 минг сўм ажратилсин.

11-модда. СССРнинг 1972 йилги Давлат бюджети юзасидан Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари хулосаларида баён этилган таклиф ва мулоҳазаларни, шунингдек СССР Олий Совети палаталарининг мажлисларида депутатлар айтган таклиф ва мулоҳазаларни кўриб чиқиб, шуларга доир тегишли қарорлар қабул қилиш СССР Министрлар Советига топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1971 йил, 26 ноябрь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

ЯРАТУВЧИЛИК ИШЛАРИНИНГ УЛКАН ПРОГРАММАСИ

СССР Министрлар Советининг Раиси депутат А. Н. КОСИГИННИНГ якунловчи нутқи

Хурматли депутат ўртоқлар!

Миллатлар Совети ва Иттифоқ Совети СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик планини ҳамда 1972 йил планини ҳар томонлама чуқур муҳокама қилди.

Планларнинг муҳокамаси тўла, якдиллик вазиятида ўтди, совет халқининг мустаҳкам маънавий-сиёсий бирлигини, унинг Ленин партияси теварагида жипслашганлигини равшан ифода қилди. Депутатлар ўз нутқларида Совет давлатининг куч-қудратини янада мустаҳкамлаш тўғрисида, совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш тўғрисида зўр ғамхўрлик билан гапирдилар.

Депутатлар ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини янада ўстириш масалаларига катта эътибор бердилар. Бу, ҳозирги вақтда экономикамизни интенсив ривожлантиришнинг ҳал қилувчи омилидир. Ижтимоий меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича системали, планли иш олиб боришга — ҳар бир меҳнат коллективининг, ҳар бир бошқарув бўғинининг ишида асосий ўринни эгаллаши керак.

Кўпгина депутатлар беш йиллик планнинг муваффақиятли бажарилиши белгиланган капитал қурилиш программасини амалга оширишга, ишлаб чиқариш қувватларини ўз вақтида ишга туширишга ва ўзлаштиришга кўп жиҳатдан боғлиқ эканлиги тўғрисида гапирдилар. Бутун қурилиш ишларини янада яхшилаш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Планда қурилиш ташкилотларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан муҳим тадбирлар белгиланди.

Қурувчилар олдида ўзининг миқёси жиҳатидан янада катта ва техника жиҳатидан мураккаб вазифалар турибди. Бу вазифалар заказчи министрликларнинг, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш ташкилотларининг қурилиш министрликлари билан биргаликда катта иш олиб боришини талаб қилади. Қурилиш жараёнидаги шундай ҳамкорлик ва алоқагина қурилиш проблемаларини тезроқ ҳал этишни таъминлай олади.

Бошқа тармоқларга қараганда айниқса қурилишда муваффақият қозониш ишни тўғри ташкил этишга боғлиқдир. Ахир, ҳар бир қурилиш янги ишлаб чиқариш алоқаларига эга бўлган янги хўжалик-ку. Қурувчилар олдига қурилиш ишларини ташкил этишни яхшилаш бинокорлик техникасидан тўғри ва тўла фойдаланиш вазифаси қўйилган.

Капитал маблағларни кўпайтириш тўғрисида депутатларнинг таклифларига келганда, шуни айтиш керакки, бу таклифларга нисбатан қаттиқ туриш, таклифларни ҳар томонлама асослаб бериш керак. Беш йилликда капитал қурилиш программаси кенгдир, шуни ҳам айтиш керакки, бу программа катта куч сарфлашни талаб қилади.

Ўтган беш йилликда капитал қурилишлар учун ажратилган маблағ 354 миллиард сўмдан иборат бўлса, тўққизинчи беш йилликда 501 миллиард сўмлик капитал маблағлар сарфланиши кўзда тутилган. Бу маблағларнинг янада кўпайтирилиши [illegible] меҳнат ресурслари билан таъминланган бўлиши керак.

Шунинг учун ҳам асосий диққат-эътибор планда белгиланган капитал маблағлардан янада самаралироқ фойдаланишга, қурилишлар муддатларини қисқартиришга, қувватларни ишга туширишни тезлаштиришга қаратилиши лозим. [illegible]

КПСС XXIV съездида халқ хўжалигини интенсив ривожлантиришнинг асосий йўли белгилаб берилди. Бу йўл мавжуд корхоналарни қувватидан яхшироқ фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантиришдан иборат. Бу соҳада бизнинг резервларимиз кўп. Барча хўжалик раҳбарларининг диққат-эътибори биринчи навбатда шунга қаратилиши керак. Бу бизнинг беш йиллик планимиз учун асос қилиб олинган.

Тўғри, беш йиллик планни бажариш давомида капитал маблағларга қўшимча эҳтиёж келиб чиқиши мумкин. Бу масалалар йиллик планларда кўриб чиқилади ва иқтисодий тежаш ҳамда планларни бажариш ҳисобидан қўшимча ресурслар яратилган сари ҳал қилинаверади. Шу қўшимча ресурсларнинг миқдори эса ҳар бир тармоқнинг, ҳар бир корхонанинг планни бажариш ва ошириб бажаришга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қўшадиган ҳиссасига тамомила боғлиқдир.

Палаталарнинг мажлисларида депутатлар беш йиллик планнинг социал программасини якдиллик билан маъқулладилар. Мен шуни яна таъкидлаб ўтмоқчиманки, бу программанинг амалга оширилиши маҳсулот ишлаб чиқариш, унинг таннархини камайтириш, фойдадан жамғармаларни кўпайтириш юзасидан, хуллас, барча миқдор ва сифат кўрсаткичлари юзасидан беш йиллик план топшириқларини бажаришга тўғридан-тўғри ва бевосита боғлиқдир. Планнинг бу топшириқлари умуман саноат тармоқлари бўйичагина эмас, балки ҳар бир корхона бўйича ҳам бажарилиши керак.

Корхоналарнинг коллективлари партиянинг халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисидаги чақириғига конкрет ишлари билан, шундай товарларни планидан ташқари ишлаб чиқариш билан жавоб бермоқдалар. Бу ташаббус ҳар тарафлама қўллаб-қувватланиши лозим.

Аҳоли учун товарлар ишлаб чиқариш юзасидан беш йиллик план топшириқларига минимал планлар, деб қараш керак. Бу планлар аҳолининг талаб-эҳтиёжлари ўсишини ҳисобга олиб, йиллик планларда кўпайтирилаверади ва министрликлар ҳамда корхоналар бунга шай бўлиб туришлари лозим.

Сессияда бир қанча корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифати паст эканлиги ҳаққоний танқид қилинди.

Министрликлар, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, корхоналарнинг раҳбарлари маҳсулот сифатига доир масалаларни мунтазам қараб чиқишлари, сифатсиз ва манзур бўлмайдиган маҳсулот ишлаб чиқаришни тугатиш чораларини кўришлари керак.

Шуни яна бир марта таъкидлаб ўтиш зарурки, бу иш аҳён-аҳёндагина ўтказилмай, балки халқ хўжалиги планини бажаришда кундалик энг асосий иш бўлмоғи лозим.

Ҳозирги вақтда ишлаб чиқариш кенг миқёсда олиб борилаётганлиги муносабати билан маҳсулотнинг сифатига ва ташқи безагига нисбатан талаблар ҳам йилдан-йилга ошиб бормоқда. Паст сифатли маҳсулотни истеъмолчи қабул қилиб олмайди. Шундай маҳсулотни ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг коллективларига эса уни реализация қилиш оғир бўлиб қолади.

Бизнинг бутун маҳсулотимиз ўзининг сифат жиҳатидан ўзимиздаги ва жаҳон миқёсидаги намуналардан сира қолишмаслиги керак.

Кўпгина депутатлар баъзи министрликлар ва идоралар шаънига танқидий мулоҳазаларни билдирдилар. Бу танқидий мулоҳазалар ишлаб чиқаришни хом ашё ва материаллар, техника билан таъминлашга, ишлаб чиқариш объектларини қуришни тезлаштиришга, шунингдек халқ хўжалик тармоқларини ва мамлакат районларини ривожлантиришнинг бошқа масалаларига ҳам тааллуқлидир.

Янги, янада мукаммал маҳсулотни ишлаб чиқаришга жорий этиш масалаларини ҳал этишда ғоят сусткашлик борлиги уқтириб ўтилди. Мана шу барча мулоҳазалар ва таклифлар эътибор билан қараб чиқилади, шу хусусда тегишли қарорлар қабул қилинади.

Олий Совет палаталарининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари 1972 йилда товарларни реализация қилиш планини бир юз ўн етти ярим миллион сўм миқдорида кўпайтиришни ва келгуси йил давлат бюджетини 120 миллион сўм миқдорида кўпайтиришни таклиф қилдилар. Комиссиялар томонидан шаҳар ва ишчи посёлкалари ободончилигига, мактабларни, касалхоналар ва бошқа социал маданий муассасаларни кенгайтиришга ҳамда улар учун ашёлар ва асбоб-ускуналар олишга иттифоқдош республикалар бюджетида кўзда тутилган маблағларни кўпайтириш тўғрисида таклиф киритилди.

СССР Министрлар Совети бу таклифларни қараб чиқди. Бу таклифларга қўшилади ҳамда уларни тўла равишда қабул қилишни мақбул деб ҳисоблайди. Олий Совет тасдиқлаганидан кейин 1972 йилги халқ хўжалиги плани ва бюджетига зарур ўзгартиришлар киритилади.

Иттифоқ Совети план-бюджет комиссиясининг қўшимча докладида тракторлар ва автомобиллар учун запас қисмлар жуда ҳам етишмаётганлиги уқтириб ўтилди. Бу мулоҳаза тўғри. Запас қисмлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш юзасидан беш йиллик планда кўзда тутилган топшириқлар халқ хўжалигининг шу запас қисмларга бўлган эҳтиёжини яхшироқ таъминлашга имкон беради. СССР Госпланига машинасозлик министрликлари билан биргаликда шу соҳадаги ишни давом эттириш ҳақида топшириқ берилди.

Машинасозлик заводлари ҳам ўз навбатида ўзлари ишлаб чиқараётган машиналар учун деталлар чиқаришни кўпайтириш имкониятларини қидиришлари лозим. Ишлаб чиқариладиган машиналардан фойдаланиш даврида запас қисмлар билан таъминлаб туриш учун машинасозлик заводларининг жавобгарлиги оширилиши зарур. Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг бошқа бир қанча масалалари юзасидан комиссияларнинг қилган таклифларини алоҳида қараб чиқиш, шундан кейин бу тўғрида тегишли қарорлар қабул қилиш керак бўлади.

Депутат ўртоқлар!

Партиямиз XXIV съезди Директиваларига тамомила мувофиқ бўлган тўққизинчи беш йиллик план совет халқининг туб манфаатларини ифода қилади. Шу планда иқтисодий ва социал вазифалар, уларни ҳал этиш йўллари ҳамда воситалари белгилаб берилган ва илмий асослангандир.

Совет кишилари тўққизинчи беш йиллик планни қизғин маъқуллаб, янги юксак мақсадлар қўйилганлигини, бу мақсадларга эришиш эса зўр ғайрат билан ишлашни талаб этишини яхши тушунадилар. Ҳар бир коллектив ҳар бир совет кишиси самаралироқ меҳнат қилган сари партия белгилаб берган вазифалар ҳам муваффақиятли бажарилаверади. Қудратли ижодий кучлар ва социалистик тузумнинг буюк имкониятлари, миллионлаб ишчилар, колхозчилар, зиёлиларнинг ташаббускорлиги ва активлиги кенг қулоч ёйганлиги бунинг гаровидир.

Бутун илғор инсоният халқимизнинг тўққизинчи беш йилликни бажариш йўлидаги курашини интернационал бурчни адо этишнинг ажойиб намунаси, тинчлик ва социал тараққиёт ишига қўшилган катта ҳисса, деб қабул қилмоқда. Беш йиллик планни бажариш Совет Иттифоқининг халқаро мавқеини янада мустаҳкамлашга, социализмнинг капитализм билан иқтисодий мусобақада янги-янги муваффақиятларга эришувига хизмат қилади. Беш йиллик планнинг бажарилиши Совет Иттифоқи иқтисодий ва мудофаа қудратининг янада мустаҳкамланишини, совет халқи турмуш даражасининг янада юксалишини, коммунизм йўлидан катта қадам қўйилганлигини билдиради.

Халқимиз Коммунистик партия раҳбарлигида кўпгина буюк ғалабаларга эришди. Биз совет халқи тўққизинчи беш йиллик план вазифаларини муваффақият билан бажаради ва улуғ ленинча ғояларнинг тантанаси учун курашга янги ҳисса қўшади деб астойдил ишонамиз. **(Давомли қарсаклар).**

СССР Олий Советининг қарори

СССРнинг 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССРнинг 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот даромадлар бўйича 156.702.688 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 154.599.929 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 2.102.759 минг сўм ошиқ қилиб тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1971 йил, 26 ноябрь.

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

25 ноябрь эрталаб соат 10 да СССР Олий Совети палаталарининг мажлислар залида Иттифоқ Совети йиғилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, В. В. Шчербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев** ўртоқларни қарсаклар билан қизғин кутиб олдилар.

Мажлисни СССР Олий Совети Иттифоқи Советининг Раиси депутат А. П. Шитиков очди.

У, Оқсоқоллар Кенгашининг топшириғига биноан, Иттифоқ Совети Доимий комиссияларининг составидаги ўзгаришлар тўғрисида таклиф киритди.

Қонун лойиҳаларини тайёрлаш Комиссиясининг раиси депутат **М. С. Соломенцев** ҳозирги вақтда РСФСР Министрлар Советининг Раиси бўлиб ишлаётганлиги ва вазифаси жиҳатидан СССР ҳукуматининг составига кирганлиги муносабати билан уни комиссия раиси вазифасидан озод этиш таклиф қилинади. КПСС Марказий Комитетининг секретари депутат **И. В. Капитоновни** қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссиясининг раиси қилиб сайлаш таклиф этилади.

Таклифлар бир овоздан қабул қилинади.

Депутат **Ф. А. Сурганов** СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари қилиб сайланганлиги муносабати билан уни савдо-сотиқ, маиший хизмат ва коммунал хўжалик комиссияси раисининг вазифасидан озод қилиш тўғрисида таклиф киритилади. Меҳнаткашлар депутатлари Пермь область Совети ижроия комитетининг раиси депутат **Б. В. Коноплёвни** шу комиссиянинг раиси қилиб сайлаш таклиф этилади. Депутат **А. П. Вадер** СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари қилиб сайланганлиги муносабати билан уни ташқи ишлар комиссиясининг аъзоси вазифасидан ҳамда депутат **Г. В. Романов** СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси қилиб сайланиши муносабати билан уни қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссиясининг аъзоси вазифасидан озод қилиш тўғрисида ҳам таклифлар киритилади.

Депутатлар шу таклифларни бир овоздан қабул қиладилар.

Иттифоқ Совети план-бюджет комиссиясининг раиси депутат **П. А. Розенко** СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани, СССРнинг 1972 йилги давлат бюджети тўғрисидаги масалалар ҳамда 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот юзасидан план-бюджет ва тармоқ комиссияларининг қўшимча докладини қилди.

КПСС XXIV съездининг қарорларига биноан, деди у, СССР Министрлар Совети тўққизинчи беш йиллик планни Олий Советнинг муҳокамаси ва тасдиғига киритди. Бу план — жамиятимизни иқтисодий ва социал жиҳатдан ривожлантириш улкан программаси, моддий ишлаб чиқаришни янада ўстириш, халқ фаровонлигини ошириш, социалистик маданиятни равнақ топтириш программасидир.

Иттифоқ Советининг план-бюджет ва тармоқ комиссиялари иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари, СССР министрликлари ва идораларининг вакиллари билан биргалашиб СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик планини, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат планини, СССРнинг 1972 йилги давлат бюджетини ҳамда СССРнинг 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни кўриб чиқдилар.

Социалистик ишлаб чиқаришни ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш юксак суръатлари, илмий-техникавий тараққиёт ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишни жадаллаштириш асосида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини анча юксалтирилишини таъминлашдан иборат асосий вазифанинг бажарилишига партиямизнинг планларида алоҳида эътибор берилди, деб таъкидлади нотиқ.

Масалан, беш йил мобайнида миллий даромад бўйича ҳисобланган ижтимоий меҳнат унумдорлиги 34 процент кўпаяди, шунинг ҳисобига миллий даромад бешдан тўрт қисмидан кўпроқ оширилади. Халқ хўжалигида техника тараққиётини белгилаб берувчи саноат тармоқлари айниқса юксак суръатлар билан ривожланиб боради.

Шуниси муҳимки, деди докладчи, 1972 йилда халқ хўжалигини ривожлантириш плани энг муҳим кўрсаткичлар бўйича ҳозиргидагига қараганда янада юксакроқ топшириқларни кўзда тутади.

Партия халқ манфаатларини кўзлаш, халқ фаровонлиги, маънавий ва маданий камолати тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўз фаолиятининг энг асосий мақсади деб билади. Беш йиллик план қуйидаги жуда муҳим вазифа ҳал этилишини кўзда тутади: ўн йил мобайнида, 1966 йилдан 1975 йилгача миллий даромаддан жорий истеъмол учун фойдаланиладиган пул қарийб икки баравар кўпаяди. Беш йиллик охирига бориб ишчи ва хизматчиларнинг ўртача иш ҳақи ойига қарийб 150 сўмни ташкил этади ёки 1970 йилдагига нисбатан 22,4 процент кўпроқ бўлади.

Колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ўртача ойлик иш ҳақи 30 процентдан зиёд кўпаяди. Шу вақт мобайнида аҳолининг пул даромадлари 47.7 процент, чакана товар обороти эса 41.8 процент кўпаяди.

Сўнгра докладчи шу беш йилликда ҳал этилиши керак бўлган проблемаларга тўхталди. Шулардан бири-янгидан ишга туширилаётган қувватларни ўзлаштиришдир. Қурувчилар олдида комплекс механизациялаш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш, иш бажариш муддатларини қисқартириш ва сифатини ошириш вазифалари турибди.

Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари Ватанимизни социал иқтисодий ривожлантириш программасини ўзларининг жонажон, жуда муҳим ишлари деб қабул қилдилар, деди пировардида докладчи. Мамлакатда тўққизинчи беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақаси авж олиб кетди.

План-бюджет комиссиясининг қўшимча докладидан кейин кун тартибининг биринчи, иккинчи, учинчи моддалари юзасидан музокаралар бошланди.

Украина ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **В. В. Шчербицкий** биринчи бўлиб сўзга чиқди. Халқ хўжалиги ривожининг юксак барқарор суръатлари, йирик социал проблемаларнинг ҳал қилиниши, мамлакатимизнинг коммунизм моддий-техника базасини яратиш йўлида узлуксиз ва дадил ҳаракат қилиб бораётганлиги, деди у, давлатимизнинг улкан ҳаётий кучини, социалистик системамизнинг туб афзалликларини, КПСС ички ва ташқи сиёсатининг тўғрилигини ёрқин тасдиқлаб турибди.

Марксизм-ленинизмга чексиз садоқат, Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлик роли ва обрўйининг тобора ўсиб бораётганлиги, КПСС барча бўғинлари жанговар қобилиятининг ошганлиги қўлга киритаётган барча ютуқларимизда ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда. Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг экономика, маданият ва фанни ҳар томонлама ва комплекс ривожлантириш тўғрисида, кўп миллатли улуғ Ватанимизнинг барча халқлари турмуш даражасини оғишмай ошириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлиги планлар ва бюджет лойиҳаларида ёрқин ифодасини топган.

Бу мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлигини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди, барча миллатлар ва элатларнинг янада равнақ топишига, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг мустаҳкамланишига ёрдам беради. СССРнинг ярим асрлик юбилейини 1972 йилда нишонлашга тайёргарлик кўрмоқдамиз.

Тўққизинчи беш йиллик улуғвор планларининг муваффақиятли бажарилиши, деб давом этди нотиқ, совет халқининг меҳнат шуҳратини, СССРнинг ва бутун жаҳон социализм системасининг иқтисодий қудратини янада юқори кўтаради.

Совет республикаларининг қардошлик оиласида, бутун мамлакатнинг қудратли иқтисодий потенциалига таяниб, украин халқининг экономика, фани ва маданияти тез суръатлар билан ривожланмоқда ва мустаҳкамланиб бормоқда. Саккизинчи беш йиллик мобайнида республика халқ хўжалигининг барча тармоқлари олдинги беш йилликдагига нисбатан муваффақиятли ва анча самарали ривожланди. Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги методлари, фан ва техника ютуқларининг, илғор тажрибанинг кенг жорий этилиши, бошқариш методларининг такомиллаштирилиши бунга ёрдам берди. Тўққизинчи беш йиллик тараққиётнинг юксак суръатларини мустаҳкамлайди.

Республикада саноат ишлаб чиқаришининг ўсишини 42,7 процентгача ошириш, яъни КПСС XXIV съезди Директиваларида белгиланганидан юқори бўлишини таъминлаш имкониятлари, деди депутат, беш йиллик план лойиҳасини ишлаб чиқиш жараёнидаёқ қидириб топилган эди.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида республика олдида катта вазифалар турибди. Дон етиштиришни 1975 йилга бориб 6-7 миллион тонна, қанд лавлагини 5-6 миллион тонна кўпайтириш, давлатга 33 процент қўй гўшти, 27 процент кўп сут сотиш планлаштирилди.

КПСС XXIV съезди Директиваларига мувофиқ, Украинада халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини ошириш юзасидан йирик тадбирлар амалга оширилади. Уй-жой қурилиши учун ажратилган маблағлар кўпайтирилади, ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи, колхозчиларнинг даромадлари анча ошади. Ижтимоий истеъмол фондлари 1,4 баравардан зиёд кўпаяди. Бу беш йилликда йирик саноат марказларини сув билан таъминлашни яхшилашга, коммунал хўжаликни янада ривожлатиришга, ҳаво ва сув муҳити ифлосланишининг олдини оладиган иншоотлар қуришга жиддий эътибор берилади.

Биз, деди депутат, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш имкониятларини қидирмоқдамиз. Беш йиллик мобайнида республикада газлама ишлаб чиқариш 77 процент, трикотаж буюмлари ишлаб чиқариш 58 процент, маданий-маиший ва хўжалик буюмлари ишлаб чиқариш 74 процент кўпайтирилади.

Партия XXIV съездидан кейин КПСС Марказий Комитетининг халқаро фаолияти тўғрисида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев докладини муҳокама қилган КПСС Марказий Комитетининг Пленуми съезд ўртага қўйган ташқи сиёсат программасини амалга ошириш юзасидан Марказий Комитет қилган амалий ишни якдиллик билан маъқуллаганлигини ва тўла-тўкис қўллаб-қувватлаганлиги ҳақидаги хабарни, деб таъкидлади. В. В. Шчербицкий биз ҳаммамиз зўр мамнуният билан қабул қилдик. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг узоқ муддатга мўлжалланган конструктив тинчликсевар программаси ва амалий фаолиятига халқимиз юксак баҳо бериб, маъқулламоқда, айни пайтда бу программани бугун дунёдаги кўп миллионли халқ оммаси ҳам тобора кўпроқ қўллаб-қувватламоқда. Янги беш йиллик планларини бажариш борасида халқимиз қиладиган бунёдкорлик меҳнати империализмнинг агрессив сиёсатига қарши, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун курашда Совет Иттифоқининг халқаро позицияларини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Совет Украинасининг меҳнаткашлари, деди пировардида нотиқ, буюк Ватанимизнинг барча халқлари билан бирга коммунистик қурилишнинг улуғвор режаларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун бутун кучларини сарфлайдилар.

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари, деди ўз нутқида РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **Н. Ф. Васильев**, Россия Федерацияси меҳнаткашларининг ижодий ғайратини янада ошириб юборди. Москваликлар ва ленинградликларнинг ташаббуси билан республикада тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олиб кетди.

(Давоми 3-бетда).

ИТТИФОҚ СОВЕТИ БИЛАН МИЛЛАТЛАР СОВЕТИНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

МОСКВА, КРЕМЛЬ. Мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органи — СССР Олий Совети бу ерда уч кундан бери ишламоқда. Кун тартибига мувофиқ, давлатимиз ҳаётининг энг муҳим масалалари кўриб чиқилмоқда. Коммунистик қурилишнинг, Ватанимиз экономикаси ва маданиятини кучли равишда юксалтириш, халқ фаровонлигини оширишнинг партия ишлаб чиққан улуғвор программаси муҳокама қилинмоқда. Бу масала барча совет кишиларига, ҳар бир совет кишисига тааллуқли масаладир. Шу сабабли Кремлда бўлиб ўтаётган сессия ишига, катта ва муҳим анжуманга бутун мамлакатнинг эътибори, бутун совет халқининг эътибори қаратилган. Сессия материаллари чет элларда ҳам қизиқиб шарҳланмоқда.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани, мамлакатнинг 1972 йилги плани ва бюджети лойиҳалари СССР Олий Совети сессиясида муҳокама қилинганлиги партия билан халқ монолит бирлигининг, совет кишилари КПСС XXIV съезди режаларини амалга оширишга қатъий бел боғлаганлигининг ёрқин, ҳаяжонли намойишига айланиб кетди.

СССР Олий Совети палаталарининг мажлисларида сўзга чиққан ҳамма депутатлар КПСС Марказий Комитетининг Пленуми маъқуллаган улуғвор бунёдкорлик программасини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Улар бутун совет халқи номидан Коммунистик партия, унинг ленинчи Марказий Комитети ички ва ташқи программасини қизғин маъқулладилар.

Партия мамлакатимизни синалган ленинча йўлдан бошлаб бормоқда. Сессия минбарига чиққан депутатлар Марказий Комитет Пленумининг партия XXIV съездидан кейин КПСС Марказий Комитетининг халқаро фаолияти тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев доклади юзасидан қабул қилган қарорини зўр мамнуният билан кутиб олганликлари тўғрисида гапирдилар. КПСС Марказий Комитетининг ташқи сиёсий йўлини бутун совет халқи, барча коммунистлар тўла равишда тушуниб, якдиллик билан қўллаб-қувватладилар.

...26 ноябрь соат 15. Катта Кремль саройида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг якунловчи қўшма мажлиси очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олган **Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Шчербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И.В.Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев** ўртоқлар ложаларга чиқиб ўтирадилар.

Палаталарнинг қўшма мажлисини Миллатлар Советининг Раиси депутат **Е. С. Насриддинова** очди.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисидаги ҳамда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани ҳақидаги масалалар юзасидан мажлис аҳли самимий кутиб олган СССР Министрлар Советининг Раиси депутат **А. Н. Косигин** якунловчи нутқ сўзлади.

Шундан кейин депутатлар СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисидаги қонунни қабул қилишга киришадилар.

Сессия Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг янги беш йиллик тўғрисидаги Қонунини палаталарда алоҳида-алоҳида овозга қўйиш йўли билан якдиллик билан қабул қилади.

Сўнгра депутатлар палаталарда алоҳида-алоҳида овозга қўйиш йўли билан СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани тўғрисидаги Қонунни бир овоздан қабул қиладилар.

СССРнинг 1972 йилги давлат бюджети ва СССРнинг 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисобот тўғрисидаги масала юзасидан СССР молия министри депутат **В. Ф. Гарбузов** якунловчи нутқ сўзлади.

Сессия кун тартибининг охирги моддасини қараб чиқишга—СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлашга ўтди. Шу масала юзасидан СССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат **М. П. Георгадзе** доклад қилди. У айтдики, саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессиясидан кейин ўтган даврда СССР Олий Совети Президиуми қабул қилган Фармонлар СССР Конституциясининг талабларига биноан СССР Олий Совети томонидан тасдиқланиши лозим. Докладчи ана шу Фармонларнинг қабул қилиниши зарур бўлганлигини асослаб берди.

Олий Совет СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлади ҳамда тегишли қонунлар ва қарорларни қабул қилди.

Саккизинчи чақириқ СССР Олий Советининг учинчи сессияси кун тартибидаги масалалар муҳокама қилиниб бўлди. Сессия ёпиқ деб эълон қилинади.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

ЯРАТУВЧИЛИК ИШЛАРИНИНГ УЛКАН ПРОГРАММАСИ

(Боши 2-бетда).

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ўтган беш йилликда олинган суръатлари тобора ошиб бормоқда. Саноат ходимлари маҳсулот ишлаб чиқариш, реализация қилиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан шу йилнинг ўн ойлик планини ошириб бажардилар. Колхоз ва совхозларнинг меҳнатчилари республиканинг бир қанча районларида об-ҳаво шароитлари ноқулай келганлигига қарамай, ўтган беш йилликдаги ўртача йиллик етиштирилган ғалладан 3 миллион тонна кўп миқдорда мўл ғалла ҳосили етиштирдилар. Бутун Ватанимиз сингари Россия Федерацияси ҳам шу йил ичида олға қараб катта қадам қўйди.

Россия меҳнаткашлари шу беш йилликда катта-катта ишларни бажаришлари керак. Курск магнит аномалиясининг минерал ресурслари базасида янги саноат комплексини яратишга киришиш, Волжск автомобиль заводи қурилишини битказиш, Татаристонда юк автомобиллари ишлаб чиқарувчи заводлар комплексини яратиш, Чувашистон АССРда кучли тракторлар ишлаб чиқарувчи заводнинг биринчи навбатини ишга тушириш мўлжалланади. Сибирь ва Узоқ Шарқнинг табиий ресурслари жадал суръатлар билан ўзлаштириб борилади. Ғарбий Сибирь нефть-газ райони, Братск территориал ишлаб чиқариш комплекси янада ривож топади. Усть-Илим ГЭСида биринчи агрегатларни ишга тушириш мўлжалланади. Узоқ Шарқда кўмир, қалайи, вольфрам, симоб, олтин, олмос ва бошқа фойдали қазилмалар қазиб чиқаришни кўпайтириш планлаштирилади. Шуларнинг ҳаммаси анчагина ишчи қўли талаб этади.

Янги беш йилликда республиканинг қишлоқ хўжалиги ҳам юксак суръатлар билан ривожланиб боради.

Нотиқ Олий Советни ишонтириб айтдики, Россия Федерациясининг меҳнаткашлари ўз олдиларида турган катта-катта вазифаларни бажариш учун зарур бўлган ҳамма ишни қиладилар.

Ленинградлик ишчи, С. М. Киров номли «Электросила» бирлашмасининг каруселчи токари депутат **Ю. К. Сидоров** минбарга чиқади.

Барча совет кишилари каби ленинградликлар ҳам, дейди у, жамиятимизни иқтисодий ва социал ривожлантириш борасида партия белгилаб берган планларни якдиллик билан маъқуллайдилар ва бу планларнинг амалга оширилишини ўзларининг жонажон ишлари деб биладилар. Ишчилар, мутахассислар, бутун халқнинг илҳомбахш меҳнати муваффақиятларимизнинг асосий тезлаткичидир. Ҳар бир ишчи инсон ўзидан талаб қилинганидан кўра салгина кўпроқ иш қилишини ишга давлат нуқтаи назаридан ёндашув деб биламан.

Янги беш йилликнинг биринчи йилидаги иш натижалари бизни хурсанд қилади, деди депутат. Ленинград саноати саноат ишлаб чиқаришидаги ҳамма ўсишни меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бажо келтирганлигини ўзимизнинг энг муҳим ютуғимиз деб ҳисоблайман. Муваффақиятлар ўз-ўзидан келиб қолмади. Ҳар бир иш ўрнида меҳнат унумдорлигини ошириш комплекс планлари ёрдам берди. Бу нарса кўпгина корхоналарда жорий этилди.

Депутат Ю. К. Сидоров ишлаб чиқариш илғорларининг Бутуниттифоқ кенгашини ўтказишни таклиф қилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш ҳаракатини янада кенг қулоч ёйдирмоқ, умумхалқ социалистик мусобақасини янги мазмун билан тўлдирмоқ керак, деб таъкидлади у.

Ленинград меҳнаткашлари бу йилни жуда яхши кайфият билан якунламоқдалар, деди пировардида нотиқ. Станок ва машиналар ёнида, цехларда, қурилишларда ва совхоз далаларида коммунистик қурилиш улуғвор планларини амалга ошириш учун кураш олиб борилмоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички, ташқи доно сиёсати шу курашда бизни илҳомлантирмоқда. Меҳнаткашлар партия XXIV съезди қўйган вазифаларни бажариш мақсадида интилишни, сабот-матонат ва изчилликни КПСС Марказий Комитети билан унинг Сиёсий бюросидан ўрганмоқдалар.

Барча совет халқи сингари Бошқирдистон меҳнаткашлари ҳам, деди ўз нутқида КПСС Бошқирдистон область комитетининг биринчи секретари депутат **М. З. Шокиров**, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг ички, ташқи сиёсатини ҳамда амалий фаолиятини якдиллик билан қўллаб-қувватлайдилар ва маъқуллайдилар. Автоном республиканинг меҳнаткашлари партия XXIV съездининг қарорларини аҳил, ягона оилада амалга оширмоқдалар.

Тўққизинчи беш йилликда, деди нотиқ, Бошқирдистоннинг саноат ишлаб чиқариш ҳажми бир ярим баравардан зиёд кўпаяди, оғир индустриянинг етакчи тармоқлари жадал суръатлар билан ривожланиб боради. Маданий-маиший ва хўжалик аҳамиятидаги моллар ишлаб чиқариш икки баравар кўпаяди.

Республика қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга катта эътибор берилмоқда. Шу беш йилликда 18 та катта чорвачилик комплексини қуриш мўлжалланади. Чорвачиликни концентрациялаш ва ички хўжалик миқёсида ихтисослаштириш планлари амалга оширилади. Бу нарса колхоз ва совхозлар индустриал базасини анча мустаҳкамлашга, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришга имкон беради. Катта-катта саноат корхоналари ва ташкилотлар қишлоқ қурилишининг оширилган программасини бажаришга жалб этилгандир. Бунинг натижасида қишлоқда қурилиш-монтаж ишларининг ўн ойлик плани 118 процент қилиб бажарилди.

Депутат М. З. Шокиров республика ўрмон ва ёғочсозлик саноатини янада ривожлантириш масалаларига катта эътибор берди.

Москва Совети ижроия комитетининг раиси депутат **В. Ф. Промисловга** сўз берилади. У бундай дейди:

— Партиямиз Марказий Комитети ва Марказий Комитет Сиёсий бюроси беш йиллик план ишлаб чиқилишига ҳамиша эътибор билан қараб, раҳбарлик қилиб туриши тўққизинчи беш йиллик планни тузишга ҳақиқий илмий жиҳатдан ёндошилувини, халқ хўжалиги, унинг турли соҳалари эҳтиёжларини ҳар томонлама чуқур таҳлил этилишини таъминлади.

Москва шаҳар партия ташкилоти раҳбарлигида москваликлар жонажон партия режаларини амалга ошириш учун, Ватанимизни янада равнақ топтириш учун коммунизм қуриш учун курашда бундан буён ҳам совет кишиларининг олдинги сафларида борадилар, деб Ленин партияси Марказий Комитетини, СССР Олий Советини, Совет ҳукуматини ишонтиришга рухсат бергайсиз!

Шу кунларда, деб давом қилди депутат, бутун халқимиз сингари Москва меҳнаткашлари ҳам КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари вужудга келтирган қудратли сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати билан тўлиб-тошмоқдалар. Улар янги беш йиллик биринчи йили топшириқларини барвақт бажариш учун куч-ғайратларини ҳеч аямай курашмоқдалар. Пойтахт саноати маҳсулотни реализация қилиш ҳажми жиҳатидан 10 ойлик программани 25 октябрдаёқ бажариб қўйди. Ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлигининг ўсиши пландаги топшириқдан ошиб кетди.

В. Ф. Промислов Москва саноат корхоналарини реконструкция қилиш, уй-жой қурилиши қурилиш планларида муҳим ўринлардан бирини олганлигини маълум қилди. Шу йил москваликлар салкам уч миллион квадрат метр уй-жойга эга бўлдилар.

Янги беш йилликда қурилиш сифатини оширишга алоҳида эътибор берилади. Қурилиш методларида конкрет ўзгаришларни амалга ошириш мўлжалланади. Бу ўзгаришларнинг моҳияти шуки, уйларни типовой лойиҳалар асосида қуришдан унификация қилинган деталь ва конструкциялар асосида қуришга ўтилади. Турлича аҳамиятдаги, архитектураси ва қаватлари, узунлиги, плани ва фасадининг безаклари турлича бўлган бинолар мана шу деталь ва конструкциялардан лойиҳаланиши мумкин.

Нотиқ шаҳар беш йиллигининг лойиҳаси тўғрисида гапириб, бу лойиҳа пойтахтни ривожлантиришни кўзда тутган ва яқинда партия Марказий Комитети билан Совет ҳукумати маъқуллаган янги Бош планнинг амалга оширилишида муҳим босқич бўлади, деб таъкидлади. Москвани ривожлантириш Бош плани тўғрисида КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети қабул қилган ва пойтахт тарихида янги саҳифа очувчи қарорни москваликлар баланд руҳ билан кутиб олдилар. Шаҳар меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев КПССнинг XXIV съездида қилган докладида қўйган вазифани — Москвани намунавий коммунистик шаҳарга айлантириш вазифасини бутун совет халқи ёрдамида муваффақиятли бажарадилар. Бу вазифа фахрли бўлишидан ташқари, ғоятда масъулиятли ҳам эканлигини ва уни бажариш учун ҳамманинг ва ҳар бир кишининг коммунистик қурилиш барча участкаларида сабот-матонат билан яратувчилик меҳнатини талаб этажагини тушунамиз, деди В. Ф. Промислов.

КПСС Владимир область комитетининг биринчи секретари депутат **М. А. Пономарев** сўзга чиқади. Мамлакатимизда сўнгги йилларда юз берган улкан ўзгаришларни баҳолаш қийин, дейди у. Давлатимиз ҳозирги вақтда иқтисодий тараққиётнинг шундай даражасига эриштдики, бу даража халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини анчагина оширишни тўққизинчи беш йилликнинг асосий вазифаси қилиб қўйишга имкон беради. Совет кишилари чорак асрдан зиёд вақтдан бери тинчлик шароитида яшаб, меҳнат қилаётганликлари ҳам ленинчи Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукуматимиз сиёсатининг тўғрилиги, узоқни кўриб иш тутаётганлигининг яққол, ишонарли далилидир.

Владимир областининг меҳнаткашлари тўққизинчи беш йиллик биринчи йили планини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юборганликларини депутат сессия қатнашчиларига гапириб берди.

Нотиқ ўз нутқида техника тараққиётини жадаллаштиришга, ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга, янги техника ва технологияни жорий этишга, меҳнатни ташкил қилишни яхшилашга алоҳида эътибор берди. Область партия, совет ва хўжалик органлари бутун эътиборни ишлаб турган корхоналарни кенгайтиришга ва техника билан қайта қуроллантиришга, уларни озроқ ишчи билан кўпроқ маҳсулот чиқарадиган қилиб, реконструкция қилишга қаратмоқдалар. Жумладан, депутат шуни айтдики, тўқимачилик саноати корхоналарини техника билан қайта қуроллантириш иши бошлаб юборилди, кейинги бир йилда шу корхоналарда 7 мингта янги ускуна ўрнатилди. Бироқ, деб таъкидлади у, айниқса программа усулида бошқариладиган серунум станоклар ҳозир етарли миқдорда ишлаб чиқарилмаётир.

СССР газ саноати министри депутат **А. К. Кортунов** ўз нутқида кейинги ўн беш йил ичида газ саноати арзон ёқилғи қазиб чиқаришни салкам йигирма баравар кўпайтирганлигини таъкидлади. 1970 йилда газ қазиб олиш 200 миллиард куб метрга етди. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 — 1975 йилги давлат беш йиллик плани лойиҳасида газ қазиб чиқаришни беш йилликнинг охирги йилида 320 миллиард куб метрга етказиш кўзда тутилган.

Бу тармоқни ривожлантириш истиқболлари табиий газнинг разведка қилинган жуда катта запасларига асосланади. Ҳозир газ запаслари 16 триллион куб метрга боради. Беш йиллик мобайнида Ғарбий Сибирь ва Ўрта Осиёнинг газга жуда бой районларини ривожлантиришга асосий эътибор берилади.

1975 йилга бориб, деди министр, 170 миллион совет кишиси газдан баҳраманд бўлади.

Газ саноати ходимлари, деди сўзининг охирида нотиқ, КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларнинг улуғворлиги ва мураккаблигини яхши тушунадилар. Улар бу вазифаларни амалга ошириш учун бутун кучларини сарфлайдилар. Газ саноати корхоналарида кенг қулоч ёзган социалистик мусобақа ва беш йилликнинг биринчи йили асосий топшириқлари муваффақиятли бажарилаётганлиги бунинг далили бўла олади.

КПСС Доғистон область комитетининг биринчи секретари депутат **М. И. Умахонов** шуни таъкидладики, партиямизнинг ленинча ташқи сиёсий йўли тўғрилигини ва мустаҳкам тинчлик, халқаро хавфсизлик учун актив кураш олиб бориш юзасидан XXIV съезд белгилаб берган программанинг ҳаётийлигини кейинги вақтдаги воқеалар зўр куч билан исботлади. Кейинги ойларда совет ташқи сиёсатининг доnолиги, узоқни кўзлаб олиб борилаётганлиги ва зўр активлиги бутун дунёга қайта-қайта намойиш қилинди. Партиямиз ва Совет ҳукумати раҳбарларининг КПСС XXIV съездидан кейин турли мамлакатларнинг раҳбар арбоблари билан ўтказган жуда кўп икки томонлама учрашувлари бунинг ёрқин далилидир. Бу учрашувларнинг ҳаммасида тинчликни, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга, амалий ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган конкрет амалий қарорлар қабул қилинди. Совет ташқи сиёсати илмий асосда қурилганлиги ва унга КПСС Марказий Комитети раҳбарлик қилиб турганлиги учун ҳам бу сиёсат муваффақият қозонмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Югославия, Венгрия, Болгария, Франция, ГДРга қилган визитлари, ГФР канцлери В. Брандт билан Қримда ўтказган музокаралари тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун кураш ишига қўшилган жуда катта ҳисса бўлди.

Автоном республика экономикаси, маданиятини ривожлантиришда, капитал қурилишда кўп миллатли Доғистонга қилинаётган оталарча ғамхўрлик ва берилаётган қардошларча ёрдам учун нотиқ Доғистон халқлари номидан КПСС Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, улуғ рус халқига ва бошқа қардош республикаларнинг халқларига астойдил миннатдорчилик изҳор қилди.

Нариманов номидаги Озарбайжон медицина институтининг проректори депутат **З. Т. Қулиева** Озарбайжон шаҳар ва қишлоқ меҳнатчиларининг партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида эришган муваффақиятларини гапириб берди. У ўз нутқида жумладан, республика меҳнаткашларига медицина хизмати кўрсатиш билан боғлиқ бўлган проблемаларни тилга олди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг 1968 йил 6 июлдаги мамлакатда соғлиқни сақлашни янада яхшилаш ва медицина фанини ривожлантириш чоралари тўғрисидаги қарори партия ва Совет ҳукуматининг одамлар сиҳат-саломатлиги тўғрисидаги ғамхўрлигининг ёрқин далилидир. Озарбайжонда медицина муассасалари тармоғи анча кенгайганлиги муносабати билан врач кадрлар тайёрлашни кўпайтириш ва сифатини ошириш масалалари айниқса актуал бўлиб қолмоқда.

Депутат З. Т. Қулиева Каспий денгизи бойликларидан рационал фойдаланиш проблемалари тўғрисида ҳам гапирди.

Биз муҳокама қилаётган беш йиллик план лойиҳаси мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг туб манфаатларига мос келади, деди Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **А. Қиличев**. Бу план ленинча миллий сиёсат изчиллик билан амалга оширилаётганлигининг яна бир ёрқин далилидир. Тўққизинчи беш йилликда Туркманистон ССРда нефть, газ ва химия саноати жадал суръатлар билан ривожлантирилади. Энергетика, қурилиш индустрияси, бинокорлик материаллари саноати, машинасозлик ва металл ишлаш, шунингдек енгил саноат, озиқ-овқат саноати ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари ҳам янада ривожлантирилади. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши, шу жумладан унинг асосий тармоғи бўлган пахтачилик анча ўстирилади. Сабзавот, полиз экинлари, мева, узум етиштириш кўпаяди. Чорвачиликни жадал ривожлантиришга ҳам катта эътибор берилади.

Депутат республика меҳнаткашларининг турмуш шароитлари қандай яхшиланаётганлигини кўрсатувчи аниқ рақамларни айтиб берди. Бу йил аҳолининг даромадлари кўпайди. Унинг харид қуввати кенгайди. Минглаб оилалар янги шинам уйларга кўчиб ўтдилар. Яхши мебель, рўзғор буюмлари сотиб олдилар. Аҳолига кўрсатилаётган маиший хизматлар ҳажми ошди.

Нотиқ СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 — 1975 йилги давлат беш йиллик планини, беш йилликнинг иккинчи йили плани ва бюджетини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифни қувватлади.

Шу билан Иттифоқ Советининг мажлиси тамом бўлди.

МИЛЛАТЛАР СОВЕТИДА

25 ноябрь кечқурун СССР Олий Советининг Мажлислар залида СССР Олий Совети Миллатлар Советининг мажлиси бўлди. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисидаги ва СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани ҳақидаги ҳамда СССРнинг 1972 йилги давлат бюджети тўғрисидаги ва СССРнинг 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги докладларни муҳокама қилиш давом этди.

Мажлисда раислик қилувчи Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари депутат **Е. З. Залиев** Қирғизистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **А. С. Суюмбоевга** сўз беради.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми муҳокама қилиб маъқуллаган тўққизинчи беш йиллик план лойиҳасида мамлакат экономикаси ва маданиятини таркибий бирликда янада кучли равишда юксалтириш, халқ фаровонлигини ўстириш, социалистик ижтимоий муносабатларни ривожлантириш, тинч бунёдкорлик меҳнати учун шарт-шароит яратиб бериш кўзда тутилган. Бу план умуман бутун совет жамиятининг ва алоҳида ҳар бир кишининг энг зарур манфаатлари тўғрисидаги ғамхўрлик билан суғорилган.

Совет кишиларининг қўли билан қурилган, қазиб чиқарилган, бунёд этилган ва бунёд этилаётган нарсаларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг манфаатларини кўзлабгина. В. И. Ленин таъкидлаб ўтганидек, уларнинг тўла фаровонлигини таъминлаш, жамият барча аъзоларининг эркин ва ҳар тарафлама ривожланиши учунгина қилинмоқда.

Биз муҳокама қилаётган беш йиллик план лойиҳасида Совет Иттифоқи барча халқларини ҳар томонлама сиёсий, хўжалик ва маданий ривожлантиришдан иборат ленинча ғоялар тўла-тўкис акс эттирилганлиги, ҳар бир иттифоқдош республиканинг манфаатлари бутун мамлакатнинг манфаатлари билан тўғри уйғунлаштирилганлиги ҳам кишини ғоят мамнун қилади, деб таъкидлади депутат. Келгуси йилда биз кўп миллатли давлатимиз тарихидаги жуда муҳим санани — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи — улуғ Ленин асос солган Иттифоқ барпо этилганлигининг 50 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўраётганимиз муносабати билан буни таъкидлаш айниқса ёқимлидир.

А. С. Суюмбоев Қирғизистон меҳнаткашларининг муваффақиятлари тўғрисида гапириб республиканинг партия ва совет органлари ўзларининг бутун куч-ғайратларини хўжаликлар ичидаги резервлардан янада тўлиқ фойдаланишга, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратаётганликларини уқтириб ўтди.

Бутун совет халқи сингари республика меҳнаткашлари ҳам, деди Литва ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **И. А. Манюшис**, Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини, КПСС ленинчи Марказий Комитетининг мамлакатимиз экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш, халқ фаровонлигини ошириш, миллатларнинг социалистик ҳамдўстлиги жипслигини мустаҳкамлаш, мураккаб халқаро масалаларни ҳал этиш соҳасидаги кўп қиррали амалий фаолиятини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар ва маъқулламоқдалар.

Совет халқларининг қардошлик оиласидаги Литва меҳнаткашлари, деди депутат, ўтган беш йиллик давомида ўз республикасининг экономикаси, фани ва маданиятини ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришдилар.

Литва ССР ўз экономикасини ривожлантиришда нақадар катта қадам ташлаганлигини шундан ҳам билса бўладики, ҳозир саноат маҳсулоти ҳажми 1940 йилдагига нисбатан 34 баравар, электр энергия ишлаб чиқариш 90 баравардан зиёд кўпайди. Социалистик тузум, мамлакатимиз халқларининг қардошларча ёрдами туфайли, деб таъкидлади нотиқ, нисбатан қисқа муддат ичида саноат ва қишлоқ хўжалигини юксак даражада ривожлантиришга, аҳолини тўла-тўкис иш билан таъминлашга, халқ хўжалигини индустрлаштириш ва меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш проблемаларини муваффақиятли ҳал этишга эришилди.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги беш йиллик плани, 1972 йилги план ва бюджет, деди пировардида И. А. Манюшис, коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичига тўла-тўкис ва батамом мос келади ҳамда экономикани янада юксалтиришга, фан ва маданиятни янада равнақ топтиришга, мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Украина Компартияси Ворошиловград область комитетининг биринчи секретари депутат **В. В. Шевченко** минбарга чиқади. Партиянинг доно раҳбарлиги, бутун халқнинг бунёдкорлик меҳнати планларимиз реаллигининг гаровидир, дейди у. Бу планлар партия XXIV съезди ишлаб чиққан йўлни амалга ошириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси жуда катта иш олиб бораётган бир шароитда рўёбга чиқарилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленумида ўртоқ Л. И. Брежнев қилган чуқур ва сермазмун докладда бу ҳақда ишонарли қилиб гапирилди.

Партия билан ҳукумат халқаро кескинликни юмшатиш, Ватанимизнинг обрў-эътиборини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, халқлар дўстлигини равнақ топтириш мақсадида кўраётган тадбирлар совет кишиларини меҳнатда янги зафарларга руҳлантирмоқда. Ворошиловград областининг меҳнаткашлари совет кишиларининг фаровонлигини ошириш тўғрисида партия қилаётган ғамхўрликка иш билан жавоб бериб, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, унинг сифатини яхшилашга ҳаракат қилмоқдалар.

Совет кишиси тўғрисида, унинг бахт-саодати ҳақида партиянинг тинимсиз ғамхўрлик қилаётганлиги бизнинг областимиз мисолида яққол кўриниб турибди, деб таъкидлади нотиқ. Йил бошидан бери областдаги шаҳарлар ва ишчи посёлкаларида меҳнаткашлар учун 11 мингтадан кўпроқ обод квартира қурилди, йил охиригача яна сал кам 7 мингта квартира қуриб битказилади. Ўнлаб янги болалар боғчалари, яслилар, мактаблар, касалхоналар, корхоналар ва маданий-маиший муассасалар қурилди. Область корхоналари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни анча кенгайтирдилар. Йил бошидан бери аҳолига ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 82 миллион сўмлик кўп ана шундай моллар сотилди.

Молдавия ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **П. А. Паскарь** ўз нутқида шуни таъкидладики, бутун беш йиллик планнинг топшириқлари сингари 1972 йилги план билан бюджет ҳам ленинча миллий сиёсатнинг ўзгармас принципларига тўла-тўкис ва батамом мос келади. Молдавияда янги беш йилликда бутун ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун моддий замин яратиб берадиган тармоқлар илдам суръатлар билан ривожлантирилади. Аҳоли эҳтиёжларини қондирадиган маҳсулот ишлаб чиқарувчи машиналар ва ускуналар чиқариш анча кўпайтирилади.

Қишлоқ хўжалиги юксак суръатлар билан ривожлантирилади. 1971-1975 йилларда бу тармоққа аввалги беш йилликдагига қараганда 1,6 баравар кўп маблағ сарфланади.

Шу йилнинг ўн ойида халқ хўжалик планини бажариш якунларига асосланиб айтиш мумкинки, Молдавия экономикаси ва маданияти партия XXIV съезди қўйган вазифаларга мувофиқ равишда ривожланиб бормоқда, деди нотиқ.

Молдавия саноатида умумий ишлаб чиқариш ҳажмида йиллик саноат ва озиқ-овқат саноатининг салмоғи катта. Биз ана шу корхоналарда маҳсулот сифатини яхшилаш, турларни кўпайтириш йўлларини қидиришга кўпроқ эътибор бера бошлаймиз. Натижада кейинги йилларда Молдавияда маҳсулотнинг кўпгина янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, аҳолига жуда манзур бўлган моллар ишлаб чиқариш кўпайтирилди. Депутат, молларнинг сифатини яхшилаш учун республика саноатидаги мавжуд катта резервлар тўғрисида, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатини техника билан қайта қуроллантириш тадбирлари ҳақида гапирди.

Тюмень область Ханти — Мансий шаҳридаги ишчи ёшлар ўрта мактабининг илмий мудири депутат **Р. Н. Ядрошникова** Ханти-Мансий миллий округида содир бўлаётган ўзгаришлар ҳақида гапириб берди. Бир вақтлар қолоқ бўлиб келган ўлканинг сийнасида яшириниб ётган бойликлар эндиликда совет халқига хизмат қилдирилмоқда. Тюмень нефть қазиб чиқариш комплекси йил сайин мустаҳкамланиб, ривожланиб бормоқда. Беш йиллик охирига бориб бизнинг округимиз мамлакатнинг нефть етказиб берувчи энг йирик райони бўлиб қолади, деди депутат. Бу ерда нефть қазиб чиқариш 115-120 миллион тоннага етказилади. Ҳозирнинг ўзидаёқ округда 10 миллиард куб метрдан кўпроқ табиий газ қазиб олинмоқда. Шу йилнинг ўзида Тюмень областида 14 та янги йирик нефть ва газ кони очилди.

Р. Н. Ядрошникова Ханти-Мансий миллий округида халқ маорифи катта муваффақиятларга эришганлигини таъкидлади. Илгари вақтларда бу территорияда 35 та диний мактаб бор эди холос. Ўтган беш йилликнинг ўзида 20 минг бола ўқийдиган 73 та янги мактаб ва 6500 ўринли мактабгача тарбия муассасаларининг 68 та биноси қурилди. Радио, телевидение, китоб, газеталар округ аҳолиси турмушига сингиб кетди. Округ территориясида учта телевизион студия, «Орбита» телевизион системаси ишлаб турибди.

Партия XXIV съезди қўйган вазифаларни ҳал этиш ҳар бир совет кишисидан ўзининг бутун кучи, ақл-идроки ва ғайратини ишга солишни талаб қилади, деди сўзининг охирида Р. Н. Ядрошникова. Биз, сибирликлар мана шу мўътабар минбарда туриб партиянинг улуғвор режаларини бажариш учун бор куч ва ғайратимизни сарф қилишга ваъда берамиз.

СССР қишлоқ хўжалиги министри депутат **В. В. Мацкевич** минбарга чиқади. Коммунистик партия амалга ошираётган иқтисодий, сиёсий ва ташкилий чоралар колхоз-совхоз ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг, унинг иқтисодий самарадорлигини оширишнинг ва аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашнинг янги босқичини бошлаб берди. Умуман мамлакатда 1966—1970 йиллар мобайнида қишлоқ хўжалигининг ўртача йиллик ялпи маҳсулоти ҳажми шундан аввалги беш йилликдаги 12 процент ўрнига 21 процент кўпайди. Дон етиштиришда айниқса катта муваффақиятга эришилди: ўртача йиллик ялпи дон ҳосили 37 миллион тонна, ёки 29 процент кўпайди.

Бу йил бир қанча районларда об-ҳаво шароитлари айниқса ноқулай келди. Лекин қишлоқ хўжалигини техника билан қайта қуроллантириш соҳасида партия амалга оширган тадбирлар, минерал ўғитлар кўплаб етказиб берилганлиги, суғориладиган ерлар кенгайтирилганлиги, янги сермаҳсул навлар жорий этилганлиги, қишлоқ меҳнатчиларининг маҳорати ошганлиги туфайли ноқулай об-ҳаво шароитларини кўп жиҳатдан бартараф этиш мумкин бўлди. Дон, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан яхши ҳосил етиштирилди.

Чорвачилик маҳсулотининг ҳамма турларини етиштириш ва харид қилиш кўпайди. 15 ноябрга қадар чорва ва парранда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11 процент кўп харид қилинди. Беш йил мобайнида қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажмини 20-22 процент кўпайтириб шу ўсишнинг ҳаммасини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминлаш мўлжалланмоқда. Қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши, айниқса чорвачиликни йириклаштириш ва ихтисослаштиришни кучайтириш жараёни билан узвий равишда боғлиқдир, деб таъкидлади депутат. Озуқа базасини мустаҳкамлаш соҳасида, озуқа тайёрлаш, сақлаш ва уни молларга беришнинг прогрессив усулларини жорий этиш, фермаларни лойиҳалаш ва қуриш соҳасида ҳам катта тадбирларни амалга ошириш зарур.

Шу беш йилликда чўчқа гўшти, мол гўшти ва сут етиштириладиган индустриал типдаги 1170 та йирик давлат ихтисослаштирилган корхоналарини қуриш, 585 та паррандачилик фабрикаси қуриш ва реконструкция қилиш белгилаб қўйилган. Бундан ташқари, кўп миқдорда колхозлараро ва колхоз комплекслари барпо этилади.

Латвия ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **Ю. Я. Рубэн** сўзга чиқади. У бундай дейди:

Бизнинг халқ хўжалик планларимиз ҳамма иттифоқдош республикалар олдида кенг истиқболлар очиб беради. КПСС XXIV съезди Директиваларига мувофиқ Латвия ССРда саноатнинг радиотехника, электроника, енгил саноат ва балиқ саноати сингари тармоқларини, шунингдек қишлоқ хўжалик маҳсулотини қайта ишлайдиган корхоналарни тез ривожлантириш белгиланмоқда. Беш йил мобайнида саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажмини 40 процент кўпайтириш кўзда тутилган. Халқ истеъмоли моллари, маданий-маиший ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш кўпайтирилади, уларнинг сифати яхшиланади.

Колхоз ва совхозларни сут-гўшт чорвачилигига ва бекон чўчқачилигига ихтисослаштириш ишларини давом эттириш мўлжалланади.

Совет Латвияси меҳнаткашлари, деди Ю. Я. Рубэн, саноат маҳсулотини реализация қилиш хажми юзасидан белгиланган ўн бир ойлик план муддатидан олдин, 24 ноябрда бажарилганлигини партия билан ҳукуматга фахр билан маълум қиладилар.

КПСС Марказий Комитети партия, совет ва хўжалик органларининг эътиборини энг муҳим вазифаларга қаратмоқда, беш йилликнинг муваффақияти ана шу вазифаларнинг ҳал этилишига боғлиқ бўлади, деб таъкидлади депутат. Шу вазифалар орасида фан ва техника ютуқларини кенг равишда қўлланиш асосида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини муттасил ўстириш проблемалари биринчи ўринда туради. Шу сабабли Латвия Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати ҳар бир корхонада, ҳар бир колхоз, совхозда сарфланаётган меҳнат, моддий ва молиявий ҳаражатлар ҳисобига ишлаб чиқариш хажмини мунтазам равишда кўпайтириш учун катта иш олиб бормоқдалар. Республиканинг плани лойиҳасида саноат ишлаб чиқаришини ўстиришнинг ҳаммасини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминлаш кўзда тутилмоқда.

Танаффусдан кейин мажлисда СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси депутат **Е. С. Насриддинова** раислик қилди. У Закавказье темир йўлининг бошлиғи депутат **Г. И. Кадагидзега** сўз беради.

Сессия муҳокамасига ва тасдиғига тақдим этилган беш йиллик план, 1972 йилги план ва бюджет, деди у, Ватанимизнинг буюк иқтисодий потенциалига асосланган бўлиб, совет халқининг туб манфаатларини ифодалайди.

Грузия ССРда ижтимоий ишлаб чиқаришни янада кўпайтиришнинг асосий йўналиши техника тараққиётини белгилаб берадиган тармоқларни: энергетика, химия, рангли металлургия, приборсозлик, электр техника ва станок-асбобсозлик саноатини жадал ривожлантиришдан иборат. Фан-техника тараққиётини янада ривожлантиришга катта эътибор берилади. Фан-техника тараққиёти ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини, саноат ва қишлоқ хўжалигидаги механизация даражасини оширишга, маҳсулотнинг прогрессив турларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган. Ишлаб чиқаришни ва бошқарувни ташкил этишнинг ҳисоблаш техникасидан фойдаланишга асосланган замонавий методларини қўлланиш кенгайтирилади. Беш йил ичида Грузияда, деди нотиқ, 140 тадан ортиқ илмий-техника проблемасини ҳал этиш ҳамда илғор техника ва технологияни жорий этишга, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштиришга доир 340 та тадбирни амалга ошириш белгиланган.

Эстония ССР «Винни» таянч-намуна совхоз-техникумининг директори депутат **Х. П. Калласте** сўзга чиқади. СССР Олий Совети сессиясига ҳавола қилинган беш йиллик план, 1972 йилги план ва бюджет Коммунистик партиянинг, Совет ҳукуматининг халқимиз бахт-саодати тўғрисидаги катта ғамхўрлигини ифодалайди, деди у.

Ҳозир қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари учун жуда кенг истиқболлар очиб берилган, деди сўзини давом эттириб нотиқ. Бизнинг хўжалигимиз намунаси ибратлидир. Бу совхозда 1300 гектар ернинг ҳар гектаридан 43,9 центнер дон ҳосили етиштириб олинди. Ўтган йилга нисбатан ялпи дон ҳосили сал кам учдан бир ҳисса кўпайди. 1300 сигирнинг ҳар биридан бу йил ўрта ҳисобда 4200 килограмм, яъни бултургидан 165 килограмм кўп сут соғиб олинди.

(Охири тўртинчи бетда)

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

ЯРАТУВЧИЛИК ИШЛАРИНИНГ УЛКАН ПРОГРАММАСИ

(Боши 3-бетда)

Совхознинг фойдаси кўпайиб бормоқда. Бу йил биз камида 1 миллион 800 минг сўм фойда оламиз. Бу эса, ишлаб чиқаришнинг ҳамма эҳтиёжларини таъминлаш: зарур техникани сотиб олиш, чорвачилик бинолари қуриш ва маданий-маиший эҳтиёжларга маблағ ажратиш имконини беради. Аввалги беш йиллик мобайнида совхозда маданият уйи, ошхона, магазин, маиший хизмат корхоналари қурилди, 160 оила шинам квартираларга кўчиб чиқди.

Партия билан ҳукумат бизнинг совхозни электрлаштириш соҳасидаги ишимизни юксак баҳолаб, «Вииии» посёлкасини планлаштириш ва қуриш учун архитектура соҳасидаги 1971 йилги СССР давлат мукофотини берди, деди сўзининг охирида депутат.

Мамлакатимиз халқлари яна бир йилдан кейин СССР барпо этилган кунининг 50 йиллигини тантанали равишда нишонлайдилар, деди Арманистон Компартияси Ереван шаҳар комитетининг биринчи секретари депутат Л. П. Гарибжанян. Бу — Совет Иттифоқидаги ҳамма республикаларнинг умумхалқ байрамидир. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг кудратли халқлари ҳамкорлиги, дўстлиги ва тенг ҳуқуқлилиги ... ривожланган эмас. Арманистонда Совет ҳокимияти ўрнатилганлиги ва Коммунистик партия барпо этилганлиги ... юбилейига бағишланган тантанали мажлисда ўртоқ Л. И. Брежнев бундай деди: «Зеро СССР шунчаки давлат тузилмасигина эмас, балки барча совет халқларининг ихтиёрий, бузилмас социалистик иттифоқидир. Бу иттифоқ уларнинг ... давлат тузумининг асосий, энг муҳим белгиси бўлиб қолган. Совет кишиларининг кучи мустаҳкам бирликда, бир-бирига ёрдам беришга тайёр бўлиб турмоқда. Коммунистик партия раҳбарлигида эзгу мақсад — коммунизм сари биргаликда олға боришда эканлигини улар ўз ақли ва қалби билан жуда яхши билишадилар».

Арман халқи, деди депутат, халқлар дўстлигини юксак қадрлайди. У Улуғ Октябрь туфайли ва мамлакатимиздаги барча қардош халқларнинг чинакам дўстлиги туфайли миллий ... эришганлигини, экономика ва маданиятни гуркираб ривожлантирганлигини жуда яхши тушунади, чуқур англайди.

Янги беш йиллик, деб таъкидлади у, бизнинг республикамиз олдида кенг истиқболлар очиб беради. Саноат ва қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқариш юқори суръатлар билан ривожланиши кўзда тутилган. Маданий қурилишнинг ... ҳам белгиланган. Арманистон партия ташкилотлари ва меҳнаткашлари янги беш йилликнинг топшириқларини бажаришга қатъий бел боғлаганлар.

Денгиз флоти министри депутат Т. Б. Гуженко сўз олиб айтадики, янги беш йиллик планда транспортни янада ривожлантириш, транспорт системаларининг қувватини ва маневрчанлигини ошириш кўзда тутилган. Ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти 35 процент, шу жумладан денгиз транспортининг юк обороти 40 процент кўпайтирилади. Денгиз флоти ходимлари бу марраларга капитал маблағлар самарадорлигини ошириш ва мавжуд асосий фондлардан омилкорлик билан фойдаланиш орқали эришишни таъминлайдилар.

Юк ташишда ишларнинг таннархини анча камайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишни янги ихтисослаштирилган кемалар ёрдамида таъминлашга қарор берилди. Бундай кемалар транспорт ишлари технологиясига туб ўзгартишлар киритади. Кемаларнинг юк кўтариш қобилиятларини доимо ошириб бориш ҳам катта аҳамиятга эга.

Чунончи, совет савдо флотига ҳам суюқ, ҳам қуруқ юкларни таший оладиган нефтерудовозлар берилади. Уларнинг ҳар бири 50 минг тоннадан 100 минг тоннагача юк кўтаради. Тўққизинчи беш йилликда танкер флотига жами 150 минг тонна юк кўтара оладиган кемалар берила бошланади. Пассажир флоти янада ривож топади.

Денгиз транспорти ходимлари, деди депутат, илмий тадқиқотлар ва илғор тажрибани кенг кўламда умумлаштириш асосида ишлаб чиқилган комплекс ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор бериш ниятидадирлар.

КПСС Чечен-Ингушия область комитетининг биринчи секретари депутат **С. С. Апряткин** ўз нутқида қуйидагиларни айтди:

Бизнинг беш йиллик планларимиз — экономикани давлат йўли билан планлаштириш тўғрисидаги ленинча ғояларнинг ифодасидир, коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтиришда қўйилган янги қадамлардир, мамлакат кудратини янада мустаҳкамлаш, унинг халқаро позицияларини кучайтириш воситасидир.

Депутат Чечен-Ингушия Автоном Республикасидаги ишларнинг аҳволи тўғрисида гапириб, кейинги икки беш йиллик мобайнида бу ерда саноат ишлаб чиқариши ҳажми 2,7 баравар кўпайганлигини айтди. Нефть чиқариш саноати айниқса тез суръатлар билан ривожланди. 1971 йилда Чечен-Ингушия АССР Ватанга 1960 йилдагидан олти баравар кўп нефть беради. Республикада нефть ва газ қазиб олиш ҳамда уни қайта ишлаш билан бирга энергетика, машинасозлик, приборсозлик кенг кўламда ривож топди. Республикада колхоз ва совхоз ишлаб чиқариши муваффақиятли равишда ривожланиб бормоқда, маданиятни ривожлантиришда катта ўзгаришлар содир бўлмоқда.

Тўққизинчи беш йилликда республикада халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари ишлаб чиқариш суръатларини кўпайтиради. Бу айниқса оғир саноатга тааллуқлидир. Нефть саноати, қора металлургия, химия ва нефть машинасозлиги министрликлари нефтчиларни қатлам босими кучли ва ҳарорат баланд бўлган шароитларда чуқур ва ўта чуқур кон-қудуқлар пармалаш учун керакли асбоб-ускуналар, геофизик приборлар ва аппаратлар билан таъминлаш масалаларини тезроқ ҳал этишлари зарур, деди депутат.

Туркманистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **Б. Ф. Бурашников** сессия минбарига чиқиб айтдики, КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг эътибори ва ёрдами туфайли, ишчилар, колхозчилар, зиёлиларнинг фидокорона меҳнати туфайли Туркманистон экономикаси йил сайин куч тўплаб, муттасил юксак суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Янги беш йиллик план республика олдида экономика, фан ва маданиятни янада ривожлантиришнинг, халқ фаровонлигини юксалтиришнинг катта истиқболларини очиб беради, деб таъкидлади депутат.

Беш йилликнинг биринчи йилида эришилган муваффақиятлар — КПСС XXIV съезди қарорларининг тўғрилиги ва ҳаётий кучидан далолат беради. Бу муваффақиятлар съезднинг тарихий қарорлари туфайли совет кишиларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги мислсиз жўш урганлигининг, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари аниқ бир мақсадни кўзлаб олиб борган ташкилотчилик ишларининг натижасидир.

Туркманистон саноат ходимлари сессия очилган кун маҳсулотни реализация қилиш юзасидан белгиланган 11 ойлик топшириқни бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан саноат жами 12 процент ўсди. Нотиқ маҳсулотни кўпайтиришнинг 80 процентдан кўпроғига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилганлигини маъқуллади.

Сўзининг охирида депутат беш йиллик планни, 1972 йилги план ва бюджетни тасдиқлашни таклиф қилди.

Шу билан Миллатлар Совети «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисида ва СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани ҳақида» ҳамда «СССРнинг 1972 йилги давлат бюджети тўғрисида 1970 йилги СССР давлат бюджетининг ижроси ҳақида»ги докладларни муҳокама қилишни тугаллади.

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

26 ноябрь эрталаб соат 10 да СССР Олий Совети палаталарининг Кремлдаги мажлислар залида Иттифоқ Совети йиғилди. Мажлисни СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси депутат **А. П. Шитиков** очди.

Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг президенти депутат **Ш. Есеновга** сўз берди. Пиллар, айрим тармоқлар ва иттифоқдош республикаларга бўлинган беш йиллик план лойиҳаси, деди у, янги беш йилликнинг социалистик ишлаб чиқаришни юксак суръатлар билан ривожлантириш, илмий-техникавий тараққиёт самарадорлигини ошириш ва меҳнат унумдорлиги ўсишини тезлаштириш асосида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини анча юксалтиришдан иборат асосий иқтисодий вазифасини бажаришга батамом қаратилгандир. Депутат таъкидладики, тўққизинчи беш йилликда ишлаб чиқариш кучларини жойлаштиришни янада яхшилашга, территориал иқтисодий алоқаларни такомиллаштиришга ҳамда бу ишда иттифоқдош республикаларнинг ролини оширишга катта эътибор берилади. Илгари бўлганидек бундан буён ҳам мамлакатимиз шимолий ва шарқий районларидаги бой табиий ресурслар ўзлаштирилишини тезлаштириш жуда муҳим вазифа сифатида қўйилган.

Нотиқ республика халқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисида гапириб, бевосита ишлаб чиқарувчи куч бўлмиш фан республика ижтимоий ҳаётини белгиловчи омиллар қаторида тобора яққолроқ хизмат қилмоқда, деди.

Тўққизинчи беш йиллик Қозоғистон экономикасида чуқур структура ўзгаришлар, республиканинг янги, лекин ҳозирча аҳолиси кўпаймаган районларини планли равишда халқ хўжалик оборотига жалб этиш даври бўлиб қолади. Гуруллаб ўсаётган оғир индустрия бундан буён ҳам республика иқтисодий потенциалининг негизи бўлади.

Пировардида Ш. Есенов Қозоғистон меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугатиш учун ўзларининг ҳамма ижодий имкониятларини сарфлайдилар, деб ишонч билдирди.

КПСС Тула область комитетининг биринчи секретари депутат **И. Х. Юнак** минбарга чиқади. Янги беш йиллик план, деди у, пухта ишлаб чиқилганлиги ва илмий жиҳатдан юксак даражада асосланганлиги билан ажралиб туради. Барча совет кишилари сингари Тула областининг меҳнаткашлари ҳам партия XXIV съезди қарорларини бажариш учун курашни кенг авж олдириб юбордилар. Улар ўз куч-ғайратларини ишлаб чиқаришни юксак суръатлар билан ўстиришга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратмоқдалар. Область партия ташкилоти бу ишни экономикани ривожлантиришда эришилган даражага таянган ҳолда олиб бормоқда.

И. Х. Юнак область саноати ва қишлоқ хўжалиги эришган ютуқлар ҳақида, «ҳар бир соат, ҳар бир дақиқа —беш йилликка!» деган шиор остида ўтаётган социалистик мусобақа кенг қулоч ёзганлиги тўғрисида гапириб берди.

Беш йиллик планимизнинг пухта ҳисоб-китоб қилинганлиги, илмий жиҳатдан асосланганлиги, деди ўз нутқида Волгоград область, Калач районидаги «Волга—Дон» совхози сабзавоткорлик бригадасининг бошлиғи депутат **З. И. Яковлева**, хўжалик ва маданий қурилишнинг, халқ фаровонлигини оширишнинг йирик истиқболли вазифаларини ҳал қилиш билан узвий боғлаб олиб борилмоқда. Шунинг учун ҳам биз планларимизни қадрлаймиз. Шу боисдан бу планлар бизлар учун жонажон иш ҳисобланади.

Қишлоқ меҳнатчилари беш йиллик мобайнида катта вазифаларни ҳал қилишлари лозим. Ҳозирги вақтда асосий куч-ғайрат қўшимча резервларни ишга туширишга қаратилгандир. Бу резервлар қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини кўпайтиришга, чорва маҳсулдорлигини оширишга имкон берар эди.

СССР тайёрлаш министри депутат **З. Н. Нуриев** ўз нутқида таъкидлаб айтдики, дон етиштиришни кўпайтириш янги беш йилликда ҳам қишлоқ хўжалигининг асосий проблемаси бўлиб қолади. Дон проблемасини тўғри ҳал қилиш йўли билангина қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини муносиб ривожлантиришни таъминлаш мумкин. РСФСР, Украина, Қозоғистон ССРнинг асосий ғаллакор районларида дон харид қилиш ҳажмини янада кўпайтириш билан бир қаторда мамлакатнинг қора тупроқ бўлмаган зонасидаги хўжаликлари ҳам дон етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришнинг катта-катта резервларига эгадир. Ана шу зонадаги колхоз ва совхозларда ҳосилдорликни Болтиқ бўйи республикаларида эришилган даражага етказилган тақдирда мамлакат ҳар йили қўшимча равишда бир миллиард пудгача товар ғалла олган бўлур эди.

Тўққизинчи беш йилликда тайёрлов министрлиги саноати олдида ун, ёрма ва омухта ем етиштиришни кўпайтириш борасида катта вазифалар турибди. Корхоналарнинг қувватини ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ҳисобига ҳам, янгиларини қуриш ҳисобига ҳам анча ошириш кўзда тутилади. Давлат харид қиладиган ғаллани қабул қилиш ва асрашни таъминлаш учун шу беш йилликда ғалла қабул қиладиган корхоналарни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш зарур. Бу корхоналарнинг ҳажми беш йиллик охирига бориб, икки баравар кўпайтирилади.

Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси, депутат **А. Қаҳҳоров** сўзга чиқади. Беш йиллик планда белгиланган Тожикистон ССР ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш тадбирлари, деди у, мамлакат шарқий районларининг табиий ресурсларини янада жадалроқ ўзлаштириш ва иқтисодий потенциалини ошириш юзасидан КПСС XXIV съезди Директивларига мос бўлиб тушмоқда. Норак саноат комплексининг вужудга келтирилиши, Ленинободда синтетик тола заводи қурила бошланганлиги ва умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган бошқа бир қанча объектларнинг барпо этилаётганлиги республика индустриал ўсишининг сифат жиҳатидан янги босқичга қадам қўйганлигини ифодалайди. Бу босқич оғир индустриянинг тез ривожланиши билан характерланади. Шу билан бир қаторда халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришда ҳам Тожикистоннинг роли тобора кўпроқ ортади.

Ўтган йиллардаги сингари ҳозир ҳам қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, аввало пахта, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришга алоҳида эътибор берилади. Шу мақсадда Ёвон—Обикийик водисидаги ерларни суғоришни поёнига етказиш, Далварзин ва Мирзачўл даштларидаги иккинчи навбат ишларни амалга ошириш, яйловларни сув билан таъминлаш планлаштириб қўйилди.

«Дальморгидрострой» тресги (Приморье ўлкаси) 404-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи депутат **Г. П. Крилов** бундай деди:

— Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги беш йиллик плани тўғрисидаги докладни, шунингдек, депутатларнинг нутқларини тинглар эканмиз, ҳар биримиз ана шу беш йил ичида коммунистик қурилишнинг нақадар кенг қулоч ёзишини жуда ҳам яққол тасаввур қилдик.

Биз, бинокорлар беш йиллик планда белгиланган капитал қурилишнинг жуда катта миқёсларидан астойдил хурсанд бўлдик. Биз ҳар бир рақам, ҳар бир сатр замирида янги шаҳар ва заводларни, электростанция ва конларни, мактаб ва шифохоналарни кўриб турибмиз.

—Приморье ўлкасининг меҳнаткашлари, —деди пировардида депутат, —Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини астойдил маъқуллаб, ўзларининг бутун куч-ғайратларини КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш, янги беш йиллик планни бажаришга бағишлайдилар.

Украина ССР Фанлар академиясининг вице президенти депутат **В. М. Глушков** украин олимларининг техника тараққиётига оид кўпгина вазифаларни амалга ошириш ишига катта ҳисса қўшаётганликлари ҳақида гапирди. Уларнинг асарларида, деди у, амалий математика, ядро физикаси, химия, биология, жамиятшунослик, илм-фаннинг кўпгина бошқа соҳалари янада ривожлантирилади.

Совет фани, деди у пировардида, партия ва халқ манфаатларига садоқат билан хизмат қилди ва хизмат қилаверади. Кўп иш қилинди, лекин олдимизда ҳали катта вазифалар турибди. Украина илмий ходимларининг кўп минг кишилик отряди бутун мамлакат олимлари билан биргаликда партиянинг улуғвор режаларини амалга ошириш соҳасида зўр ижодий шавқ-завқ билан ишлайдилар.

Нижне-Тагиль металлургия комбинатининг ишчиси, пўлат эритувчи депутат **В. И. Ипатовга** сўз берилади. Янги беш йиллик планнинг ҳозир биз кўриб чиқаётган катта-катта рақамлари, деди у, биз ишчиларни илҳомлантирмоқда. Бу — коммунизм қураётган халқ планидир.

Партия XXIV съездидан кейин кўп вақт ўтгани йўқ, лекин ана шу бир неча ой мобайнида КПСС Марказий Комитети, Марказий Комитет Сиёсий бюроси, Совет ҳукумати мамлакатимиз ташқи ва ички сиёсатининг съезд ишлаб чиққан йўлини амалга ошириш борасида кўп иш қилдилар.

Нижне-Тагиль металлургларининг кўп минг кишилик коллективи, деди сўзининг охирида пўлат эритувчи, халқаро майдонда Ватанимиз қудрати ва обрўйи, совет кишилари моддий фаровонлигининг ўсиши, аввало, бизнинг меҳнат муваффақиятларимизга боғлиқ эканлигини яхши тушунади. Нижне-Тагиль меҳнаткашлари мамлакат экономикасини ривожлантириш ишига мунсоиб ҳисса қўшишга, партия ва ҳукуматнинг совет кишилари ҳақидаги ғамхўрлигига меҳнатда янги зафарларга эришиш билан жавоб беришга қатъий бел боғлагандирлар.

Белоруссия касаба союзлари республика Советининг Раиси депутат **Н. Н. Плозов** ўз нутқида бундай деди: 1971 йил Ватанимиз солномасига партия XXIV съезди йили бўлиб киради. Бу съездда совет халқи турмушининг моддий ва маданий даражасини жиддий ошириш программаси биринчи марта ана шундай катта миқёсларда ўртага қўйилди. Белоруссия меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун мусобақалашиб, саноат маҳсулотини реализация қилиш ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш ўн ойлик планини муддатидан олдин бажардилар.

Депутат республикада авж олдириб юборилган социалистик мусобақада икки ярим миллиондан кўпроқ киши қатнашаётганини айтди. КПСС Марказий Комитетининг социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисидаги қарорининг амалга оширилиши Белоруссия меҳнаткашларига тўққизинчи беш йиллик топшириқларини яна ҳам муваффақиятлироқ бажариш имконини беради.

План ва бюджет лойиҳаларида келтирилган ҳар бир рақам, деди Грузия Компартияси Тбилиси шаҳар комитетининг биринчи секретари депутат **О. И. Лолашвили**, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Ватанимизнинг иқтисодий ҳамда мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашга, Совет кишиларининг фаровонлигини оширишга қаратилган йўлни саботматонат ва изчиллик билан ўтказаётганлигини кўрсатиб турибди. Сессия қарорларини бутун совет халқи астойдил маъқуллаб, якдиллик билан қўллаб-қувватлашига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Сўнгра депутат Грузия ССР экономикаси ва маданияти муваффақиятли ривожланаётганлиги тўғрисида, янги беш йилликда республика олдида очилаётган кенг истиқболлар ҳақида гапириб берди.

О. И. Лолашвили ўз сўзининг охирида беш йиллик планни, 1972 йилги план ва бюджетни тасдиқлаш тўғрисида таклиф киритди.

Шу билан Иттифоқ Совети «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги давлат беш йиллик плани тўғрисидаги ва СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1972 йилги давлат плани ҳақида»ги ҳамда «СССРнинг 1972 йилги давлат бюджети тўғрисидаги ва СССРнинг 1970 йилги давлат бюджетининг ижроси ҳақида»ги докладларни муҳокама қилишни тамомлади.

(ТАСС).

КРЕМЛДА МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

25 ноябрь куни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Кремлда СССР Олий Советининг бир группа депутатларига Ленин ордени, Октябрь революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ орденларини топширди. Орден олганлар орасида иттифоқдош республикалар Коммунистик партиялари Марказий Комитетларининг, КПСС ўлка ва область комитетларининг биринчи секретарлари, иттифоқдош республикалар Олий Советлари Президиумларининг Раислари ва Министрлар Советларининг Раислари, СССР министрлари ва бошқа раҳбар партия, совет ходимлари бор. Улар беш йиллик планнинг хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги топшириқларини бажаришдаги хизматлари учун мукофотланган эдилар. Мукофотланганлар орасида СССРнинг бир группа элчилари ҳам бор.

Н. В. Подгорний мукофотланган ўртоқларни юксак мукофотлар билан самимий табриклади, КПСС XXIV съезди қарорларини, янги беш йиллик планни бажаришда уларнинг фаолияти аҳамиятини таъкидлади, уларга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат тилади.

(ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНИЙ ЮСФР ПАРЛАМЕНТИНИНГ АЪЗОЛАРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 25 ноябрда Кремлда Югославия Социалистик Федератив Республикаси Иттифоқ скупшчинаси раисининг ўринбосари М. Брецель бошчилигидаги иттифоқ скупшчинаси делегациясини қабул қилди.

Самимий, бемалоллик вазиятида ўтган суҳбат вақтида М. Брецель Совет Иттифоқи бўйлаб қилган сафаридан олган таассуротларини гапириб берди. У ҳамма жойда делегация аъзолари хурсандчилик билан кутиб олинганлигини таъкидлади. Делегация бошлиғи ЮСФР билан СССР ўртасида сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш зарурлигини таъкидлади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг ЮСФРга яқинда қилган визити иккала мамлакат ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди.

Н. В. Подгорний совет ва югослав халқларининг манфаатлари СССР билан ЮСФР ўртасидаги дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни тақозо қилаётганлигини қайд қилади. Совет ва югослав раҳбарларининг шахсий алоқалари дўстона ҳамкорлигимиз учун муҳим аҳамиятга эга, деди у. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг ўртоқ И. Тито билан, Югославиянинг бошқа раҳбарлари билан ўтказган учрашувлари ва суҳбатлари иккала мамлакат халқлари ўртасидаги яхши муносабатларни ривожлантириш ва чуқурлаштириш йўлининг янги муҳим босқичи бўлди.

СССР билан ЮСФРнинг олий давлат ҳокимият органлари ва парламент аъзолари Совет — Югославия алоқаларини ривожлантиришга катта ҳисса қўшиши мумкин, деди Н. В. Подгорний.

Бизнинг дўстлигимиз ва ҳамкорлигимиз, деб таъкидлади Н. В. Подгорний, Совет — Югославия муносабатларини мустаҳкамлаш учунгина эмас, шу билан бирга социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлаш, халқаро кескинликни юмшатиш учун муваффақиятли кураш олиб бориш учун ҳам муҳимдир.

Суҳбатда СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Раиси Ё. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР Олий Советининг депутатлари Г. А. Жуков, Н. Т. Козлов, Н. Т. Николаева иштирок этдилар. (ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико 25 ноябрда Германия Федератив Республикаси вице-канцлери ва ташқи ишлар министри Вальтер Шеель шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда Совет томонидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари А. П. Кириленко, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. А. Лесечко, СССР министрлари Б. П. Бешчев, Б. П. Бугаев, А. К. Кортунов, Л. А. Костандов, В. В. Мацкевич, Е. А. Фурцева ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Бемалол ва дўстона вазиятда ўтган зиёфат чоғида А. А. Громико ва В. Шеель нутқ сўзладилар. (ТАСС).

СОВЕТ—АМЕРИКА САВДО МУЗОКАРАЛАРИ

25 ноябрда СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев билан АҚШ савдо министри Морис Стэнс ўртасида Совет — Америка савдо-иқтисодий муносабатларини ривожлантириш масалаларига доир фикрлашув давом эттирилди. (ТАСС).

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республикамиз областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 26 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Машинада бир кунда	Машинада мавсум бошидан
СИРДАРЁ	0,05	132,78	—	136,21
ХОРАЗМ	0,08	119,94	0,15	97,83
ҚҚ АССР	0,28	118,91	0,29	98,89
ТОШКЕНТ	0,01	117,72	—	105,01
САМАРҚАНД	0,01	114,75	—	114,75
НАМАНГАН	0,01	113,89	—	119,49
АНДИЖОН	—	112,21	—	108,59
ҚАШҚАДАРЁ	0,10	107,58	0,19	68,32
ФАРҒОНА	0,05	107,11	0,04	107,96
БУХОРО	0,05	106,71	0,09	110,34
СУРХОНДАРЁ	0,04	104,43	0,06	86,92
Республика бўйича:	0,06	113,95	0,06	107,83

Шу жумладан, ингичка толали пахта:

БУХОРО	бир кунда	0,74	мавсум бошидан	151,19
ҚАШҚАДАРЁ	бир кунда	0,51	мавсум бошидан	139,41
СУРХОНДАРЁ	бир кунда	0,15	мавсум бошидан	113,98
Республика бўйича:	бир кунда	0,29	мавсум бошидан	137,12

ХУШХАБАРЛАР

«Партия XXI съезди» совхозининг деҳқонлари Тошкент областида биринчи бўлиб кишқи сабзавот экишни тугалладилар. 25 гектарлик очиқ ерга совуққа чидамли карам, чеснок, сабзи, лавлаги экиб қўйилди. Сабзавотчилар шу билан бир йилнинг ўзида учинчи марта экин экишди. Совхоз деҳқонлари гектар бошига камида 120 центнер ҳосил олишни мўлжалламоқдалар.

⊙

Наманган областида биринчи балиқчилик хўжалиги учун Задарё районида майдон ажратилди. Бу хўжалик Марказий Фарғонанинг марказий ерларидаги 300 гектар ерни эгаллайди. Объектни «Гидрорибпроект» институтининг Ўрта осиё бўлими коллективи лойиҳаламоқда.

⊙

Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозида янги маҳалла қурилди. Бу ердаги ҳар бир уйда катта-катта хоналар, кенг пешайвон бор. Колхозчилар ана шундай шинам уйларни узоқ муддатли кредитга олмоқдалар. Бу йил хўжаликда қурилиш ишларига чорак миллион сўм ажратилди.

ТАСС АХБОРОТИ

«МОЛНИЯ-2» ПАРВОЗДА

Ернинг сунъий йўлдошларидан фойдаланиб, алоқа системаларини янада ривожлантириш программасига мувофиқ 1971 йил 24 ноябрда Совет Иттифоқида «Молния-2» янги алоқа йўлдоши юқори эллиптик орбитага чиқариб қўйилди. Йўлдош ичига системанинг сантиметрли тўлқинлар диапазонида ишлашини таъминлайдиган ретрансляция аппаратлари ўрнатилган.

«Молния-2» алоқа йўлдоши Совет Иттифоқида олис телефон-телеграф радио алоқаси системасидан фойдаланишни, СССР Марказий телевидениеси программаларини «Орбита» тармоғи пунктларига юборишни ва халқаро ҳамкорликни таъминлашга мўлжалланган.

Йўлдош апогейи шимолий ярим шарда 39.350 километр ва перигейи жанубий ярим шарда 460 километрга эга бўлган орбитага чиқарилди.

«Молния-2» йўлдоши орқали алоқа сеанслари белгиланган программага мувофиқ олиб борилади.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.